

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Aleš Burian

Věcná práva v českém mezinárodním právu soukromém ve
světle rekodifikace

Diplomová práce

Olomouc 2018

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Věcná práva v českém mezinárodním právu soukromém ve světle rekodifikace“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne:

.....“

Aleš Burian

Za cenné připomínky a podněty při psaní diplomové práce děkuji Mgr. et Mgr. Lukáši Ryšavému, Ph.D., vedoucímu práce.

Obsah

Úvod	6
1 Místo mezinárodního práva soukromého v právním řádu	9
1.1 Mezinárodní právo soukromé v systematice právního řádu	9
1.2 Mezinárodní právo soukromé v systematice soukromého práva.....	11
1.3 Systematika zákona o mezinárodním právu soukromém.....	12
2 Právo EU jako možná limitace úpravy ZMPS	14
2.1 Právo EU a otázka regulace národním zákonem	14
2.2 K možnosti celoevropské úpravy věcných práv	15
3 Věc a věcná práva v platné právní úpravě.....	19
3.1 Veřejné seznamy v rámci úpravy ZMPS	22
3.2 Pojetí, definice a rozdělní věcí.....	24
3.2.1 Dělení věcí a věc nemovitá	25
3.3 Držba a vydržení (vlastnického) práva	27
3.4 Vlastnictví.....	29
3.5 Správa cizího majetku.....	30
3.5.1 Svěřenský fond.....	31
4 Komparace s úpravou státu Louisiana	34
4.1 Obecně k právní úpravě v USA	34
4.2 Právní úprava státu Louisiana.....	35
4.3 Kolizní úprava státu Louisiana	37
Závěr.....	40
Zdroje.....	42
Abstrakt / Abstract.....	49
Klíčová slova / Keywords.....	50

Seznam použitých zkratk

OZ – Účinný občanský zákoník

OZ64 – Občanský zákoník účinný k 31. prosinci 2013

OSŘ – Občanský soudní řád

ZMPS – Zákon o mezinárodním právu soukromém

ZMPSaP – Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním

SFEU – Smlouva a fungování Evropské unie

SES – Smlouva o založení Evropského společenství

Úvod

Cílem této diplomové práce je zhodnocení změn, které přinesla rekodifikace českého soukromého práva ve vztahu k úpravě věcných práv v mezinárodním právu soukromém. S tím souvisí časové ukotvení textu – zkoumána je platná právní úprava. Nicméně v některých aspektech je zkoumána i právní historie, resp. vývoj vybraných právních institutů a průběh procesu rekodifikace v širších souvislostech. Místně lze zaměření práce vymežit zejména jako zkoumající českou právní úpravu s přesahem do úpravy evropské (resp. práva EU) a v otázce správy cizího majetku je krátce naznačen i charakter úpravy v anglosaském právu. Komparační část se pak zaměřuje na úpravu jednoho ze států USA, s krátkých exkurzem do historie tamějšího právního řádu.

Z hlediska použitých zdrojů je tím základním zákon, resp. zákony upravující danou problematiku, právě tyto jsou zejména zkoumány. V návaznosti na to užito komentářové literatury ke zhodnocení platné i předešlé právní úpravy. Odborné články jsou užity ve vícero záměrech. Jednak popis postojů jednotlivých odborných autorit k některým zkoumaným otázkám (např. systematické zařazení materie zákona o mezinárodním právu soukromém v rámci českého soukromého práva), dále k prohloubení deskriptivy a analýzy platné i historické právní úpravy a také jako případný materiál k rozšíření výkladu některých naznačených otázek. Totéž lze říci o příspěvcích ve sbornících. Judikatury je užito v poměrně malé míře. Zdroje zahraniční jsou užity zejména v několika zkoumaných oblastech. V otázce správy cizího majetku k porovnání anglosaského a českého přístupu k charakteru daného institutu, v komparační části k popisu vývoje právní úpravy ve zkoumaném právním řádu, uchopení charakteru tamějšího právního systému a úloze judikatury v daném systému.

Metodologicky je text vystaven jako vyvážená kombinace deskriptivy a analýzy (popř. komparace). Deskriptivní části se soustředují jednak na doktrinální uchopení základní pojmů (tedy zejména s ohledem na vymezení mezinárodního práva soukromého), popis vývoje institutů věcných práv, popis struktury dané úpravy v zákoně o mezinárodním právu soukromém. Části analytické se prolínají celou prací, jsou porovnávány různé názory na systematiku a celkové systematické zařazení zkoumané materie v rámci českého řádu, možnost úpravy v rámci celoevropské (dílčí či úplné) kodifikace věcných práv, vytyčeny nejpodstatnější změny v úpravě věcných práv v rámci občanského práva a zkoumán jejich (případný) impakt do úpravy v zákoně o mezinárodním právu soukromém. Komparace (ve smyslu porovnání české a zahraniční právní úpravy) je zařazena do samostatné kapitoly, důvody jsou spíše v rovině vnímání výstavby textu, zejména s ohledem na nutnost popsat

základní doktrinální přístupy v rámci rozhodovací praxe amerických soudů, až na této popis pak navazuje samotná komparace.

Hlavní výzkumná otázka směřuje k tomu, jak se projeví změny v rekodifikaci občanského práva (resp. tedy věcných práv) do úpravy v zákoně o mezinárodním právu soukromém. V návaznosti na to hlavní hypotéza předpokládá, že rekodifikace vede ke zlepšení právní úpravy, některé z nově zavedených institutů jsou však upraveny nedostatečně, ba špatně. Ke zkoumání dané hypotézy směřují vedlejší výzkumné otázky. První z nich se zaměřuje na vymezení a systematické zařazení samotného českého mezinárodního práva soukromého. Další z vedlejších otázek směřuje k úloze práva EU a případné možnosti redukce české právní úpravy na úkor celoevropské úpravy, s tím souvisí otázka toho, je-li však taková úprava vůbec možná a vhodná. Další otázka je široká zejména, se ptá po hlavních změnách v rámci úpravy občanského zákoníku a jejich (případných) projevech do úpravy mezinárodního práva soukromého. Poslední z otázek směřuje k odpovědi na to, jak je dané oblast pojata a upravena v zahraničí a čím jsou způsobeny rozdílnosti, resp. podobnosti s českou právní úpravou.

Struktura práce koresponduje s vytyčenými (vedlejšími) výzkumnými otázkami. První kapitola slouží uchopení celé problematiky. V podstatě je postupována od obecného ke konkrétnímu. Definováním a vymezením českého mezinárodního práva soukromého jako samostatného oboru je vytyčeno jeho místo v rámci platného českého právního řádu. Následuje výklad k otázce zařazení daného oboru v rámci českého soukromého práva jako celku, zejména je zkoumáno postavení zákona o mezinárodním právu soukromém a vývoj názorů na jeho samostatnou existenci. Závěr první kapitoly je věnován krátkému popisu systematiky uvedeného zákona. Kapitola druhá se dělí na dvě části. Nejprve je zkoumána otázka odůvodněnosti existence samostatné národní úpravy mezinárodního práva soukromého vzhledem k právu EU a jeho specifickému postavení v rámci našeho právního řádu. V návaznosti na to je zkoumána možnost de lege ferenda upravit oblast věcných práv v rámci celoevropské úplné (nebo alespoň dílčí) kodifikace, v souvislosti s tím jsou ukázány hlavní oblasti rozdílnosti evropských úprav. Součástí řešení otázky celoevropské úpravy je také krátký exkurz do vývoje věcných práv v rámci vývoje evropského právního myšlení. Třetí kapitola je poměrně široká. Systematicky je postavena na popisu úpravy věcných práv v rámci zákona o mezinárodním právu soukromém s doplněním analýzy projevů změn v rámci občanského zákoníku do úpravy zákona o mezinárodním právu soukromém. S tím souvisí také to, že daná kapitola je z určité části věnována popisu úpravy věcných práv v občanském zákoníku, toto je odůvodněno zejména nutností postihnout dynamický proces rekodifikace a

popsat vybrané (i zcela nově upravené) instituty, proto je poměrně široce pojata část věnující správě cizího majetku. Na začátku třetí kapitoly je krátká stať věnující se procesním otázkám české úpravy věcných práv, této problematice je věnována poměrně malý prostor zejména vzhledem k rozsahu práce. Čtvrtá kapitola se věnuje právní komparaci. Nejdříve je věnován prostor k uchopení charakteru právního systému v rámci USA a jednotlivých doktrinálních přístupů, následuje vytyčení specifík právního systému vybraného státu (Louisiana) s ohledem na jeho specifické postavení v rámci právního systému Spojených států amerických. Komparační část uzavírá analýza úpravy věcných práv v uvedeném státě, vytyčení podobností, resp. rozdílností oproti české úpravě a zhodnocení důvodů těchto diskrepancí.

Další výzkum zkoumané oblasti může být velmi široký. Velmi zajímavou oblastí pro výzkum je bezesporu oblast úpravy práva EU a to jak celkově (celková kodifikace věcných práv), tak z hlediska dílčích otázek (značný hospodářský význam by mohlo mít dílčí sjednocení úpravy z hlediska věcněprávních zajišťovacích institutů). Dále lze ke zkoumání doporučit obecně propojení úpravy v rámci občanského zákoníku a mezinárodního práva soukromého i v jiných oblastech práva (např. práva rodinného).

1 Místo mezinárodního práva soukromého v právním řádu

1.1 Mezinárodní právo soukromé v systematice právního řádu

Důvody formování mezinárodního práva soukromého vymezil již nestor českého mezinárodního práva soukromého dr. Jan Krčmář:¹ „Člověk nežije jen ve společnosti státní, on žije i ve společnosti širší, která vůbec bývá nazývána lidskou společností universální. Vážné zájmy člověka žádají takový způsob života, žádají tudíž možnost a rozvoj oněch styků zahraničních povahy soukromé, mezinárodních poměrů soukromoprávních“. Toto zdůvodnění uvádí Krčmář již v roce 1906. Názory na vymezení oboru jako takového však nebyly na začátku minulého století jednotné, Pauknerová ve svém článku² na počest Antonína Hobze uvádí jeho pojetí mezinárodního práva soukromého jako vymezení vůči mezinárodnímu právu veřejnému.

V roce 1975 vydal Kučera poprvé svou učebnici mezinárodního práva soukromého a již v ní položil základ pojetí mezinárodního práva soukromého jako samostatného a specifického odvětví českého právního řádu, jak uvádí i o 30 let později.³ O určité jedinečnosti mezinárodního práva soukromého vypovídá i to, co uvádí Štefánková⁴ v samém úvodu ke studiu slovenského mezinárodního práva soukromého. Pro myšlení v kontextu mezinárodního práva soukromého je podle ní důležité „zapomenout na definice a limity“, které určuje domácí právní řád.⁵ Kučera rovněž uvádí⁶ definici mezinárodního práva soukromého, kterým rozumí: „soubor právních norem, které výlučně upravují soukromoprávní poměry [...] s mezinárodním prvkem, včetně právních norem upravujících postup soudů a jiných orgánů a účastníků, případně i jiných osob, a vztahy mezi nimi vznikající v řízení o soukromoprávních věcech, v němž je obsažen mezinárodní prvek“. Mimo této hojně citované definice Kučera v jedné ze svých prací⁷ sumarizuje různé přístupy k

¹ KRČMÁŘ, Jan. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. 1. vydání. Praha: Bursík a Kohout. 2006, s. 62. Citováno podle: ROZEHNALOVÁ, Naděžda, KYSELOVSKÁ, Tereza. *K některým vývojovým otázkám mezinárodního práva soukromého*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. s. 1.

² PAUKNEROVÁ, Monika. Prostor pro uvážení v českém mezinárodním právu soukromém: ohlédnutí se za mezinárodním právem soukromým k výročí Antonína Hobzy. *Právník*, 2016, roč. 155, č. 1, s. 12–28.

³ KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 35.

⁴ ŠTEFANKOVÁ, Natália, SUMKOVÁ, Mária. *Medzinárodné právo súkromné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 1.

⁵ Tedy uvádí se přímo slovenský právní řád, nicméně není zde důvodu, tuto tézi nevztahovat i na právní řád český.

⁶ KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015, s. 27–28.

⁷ KUČERA, Zdeněk. *Vybrané otázky srovnávacího mezinárodního práva soukromého*. Praha: Karolinum, 1996. s. 17–21.

vymezení obsahu mezinárodního práva soukromého v evropském kontextu. Mimo základní premisy, kterou lze shrnout tak, že právní vztahy s mezinárodním prvkem si zaslouhují zvláštní zacházení, uvádí zejména to, že každý stát má specifické normy mezinárodního práva soukromého, avšak jejich vymezení se liší. Vymezuje zejména tato základní pojetí:

- Pojetí ztotožňující mezinárodní právo soukromé s právem kolizním
- Pojetí zařazující vedle kolizních norem i normy mezinárodního práva soukromého procesního
- Pojetí zahrnující do mezinárodního práva soukromého i přímé hmotněprávní normy.

Vzhledem k uvedeným přístupům lze říci, že v české nauce se uplatní pojetí zařazující kolizní normy (tedy normy, které provádějí výběr práva, bez vlastní věcné úpravy) spolu přímými normami (normy obsahující věcnou úpravu, přímo určené pro právní poměry s mezinárodním prvkem) a procesní úpravou. Zařazení také procesní úpravy je dáno úzkou spojitostí civilního řízení s hmotněprávními poměry, je-li přítomen mezinárodní prvek.⁸ Ryšavý a Hrnčířiková⁹ spojení s procesními normami odůvodňují také tzv. forum shoppingem, tedy jevem, kdy určení rozhodného práva je závislé na určení pravomoci soudu. Uvedení autoři na jiném místě¹⁰ velmi prakticky charakterizují mezinárodní právo soukromé pomocí tří základních otázek, které je nutné si položit, objeví-li se v právním poměru (potažmo sporu) mezinárodní prvek:

- Soud, kterého státu má pravomoc daný spor rozhodovat?
- Jaké rozhodné právo bude užito?
- Za jakých podmínek bude rozhodnutí uznáno a vykonáno?.

Lze říci, že uvedené tři otázky jsou základem pro studium i praktické využití mezinárodního práva soukromého a v podstatě se jedná o rozklad výše uvedené Kučerovy definice. Je tedy možné uzavřít s vytyčením základní premisy, tou je chápání mezinárodního práva soukromého jako samostatného odvětví (soukromého) práva. Nicméně zařazení úpravy přímo v rámci soukromého práva se zdálo být nejasné ještě poměrně nedávno a právě této otázce se věnuje další část práce.

⁸ KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Mezinárodní právo soukromé...*, s. 27.

⁹ HRNČIŘIKOVÁ, Miluše, RYŠAVÝ, Lukáš. *Mezinárodní právo soukromé: procesní otázky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. s. 12.

¹⁰ Tamtéž, s. 7.

1.2 Mezinárodní právo soukromé v systematice soukromého práva

Zdálo by se tedy, že vymezení českého mezinárodního práva soukromého je v české právní nauce již poměrně pevné. O chápání mezinárodního práva soukromého jako samostatného oboru to jistě platí, nicméně místo této úpravy přímo v rámci právního řádu byl sveden „boj“ na počátku přípravy rekodifikace soukromého práva, tj. v roce 2000. Střetla se zde pojetí profesorů Eliáše a Kučery. Eliáš¹¹ k vymezení mezinárodního práva soukromého užil pojmu „*specifické soukromoprávní disciplíny*“ mezi které řadil dále právo obchodní, pracovní, rodinné s argumentem, že dané „*dílčí disciplíny jsou vzdělávány mimo tradiční kruh obecného práva občanského*“. Vyjadřoval se tak k otázce, zda mají být tyto disciplíny také zařazeny do kodifikace občanského zákoníku a v otázce mezinárodního práva soukromého se klonil k zařazení do občanského zákoníku s nutností celistvé a přehledné kodifikace.

Proti tomu se vymezil Kučera¹² v přímé reakci na pojetí Eliášovo. Východiskem této polemiky bylo shrnutí legislativní historie českého mezinárodního práva soukromého. Stěžejní myšlenkou bylo, že v obecném zákoníku občanském tato úprava sice byla, nicméně jen velmi kusá (srov. §§ 4, zejm. 33–37), v podstatě se jednalo o úpravu cizineckého práva. Ve vládním návrhu občanského zákoníku z roku 1937 měla být zahrnuta také kolizní úprava, tato byla pak jen upravena a užita při přípravě prvního poválečného zákona o mezinárodním právu soukromém¹³, přičemž procesní úprava byla ještě upravena v obecném procesním předpise. Východiskem argumentace bylo, že případné začlenění zpět do občanského zákoníku by byl velký krok zpět pro celý obor soukromého práva.

Přelomem bylo vydání zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním z roku 1963 (dále ZMPSaP), byť byl výsledkem velké kodifikace z 60. let, lze jej označit za velký posun správným směrem (na rozdíl od úpravy občanského zákoníku). Význam tohoto zákona nejlépe vystihne citace hodnocení přímo slovy prof. Kučery: „[uvedený zákon] *se stal jedním ze vzorů pro legislativní vývoj tohoto oboru ve světovém měřítku. Dosud je ve světě velmi pozitivně hodnocen jako jedna z prvních právních úprav svého druhu, která přinesla moderní řešení regulace vztahů s mezinárodním prvkem ve zvláštním právním předpisu, do něhož byly soustředěny normy původně obsažené v občanském zákoníku a v občanském soudním řádu.*“ Tento zákon byl také jako jeden z mála téměř ušetřen ideologického působení právního

¹¹ ELIÁŠ, Karel. K rekodifikaci našeho soukromého práva. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 8, s. 327–334.

¹² KUČERA, Zdeněk. Nad mezinárodním právem soukromým a procesním. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 10, s. 458–461.

¹³ Jednalo se o zákon č. 41/1948 Sb., o mezinárodním a mezioblastním právu soukromém a o právním postavení cizinců v oboru práva soukromého.

myšlení před změnami v roce 1990. Pauknerová¹⁴ zdůrazňuje jakousi „politickou nezávislost“ norem mezinárodního práva soukromého. Dlužno říci, že politické zásahy může eliminovat i složitost celé problematiky z hlediska odborného.¹⁵

Z hlediska komparativního dále Kučera uvádí, že při podrobnějším prozkoumání zejména evropských úprav se přistupuje právě k cestě oddělení občanskoprávního předpisu (popř. předpisů) a předpisů upravujících mezinárodním právo soukromé. Navíc by případné zahrnutí kolizní úpravy do občanského zákoníku vedlo k vyprodukování velmi těžkopádného legislativního „monstra“, novodobého corpus iuris civilis, pro dnešní dynamickou dobu nepraktického. Na druhou stranu lze jistě snahu o koncentraci soukromoprávní úpravy pochopit¹⁶, soukromé právo před rekonstrukcí připomínalo víc než co jiného kaleidoskop – roztržitost úpravy v mnoha zákonech dokonce i občasná duplicita¹⁷, nic jiného než nejistota pro adresáty právních norem. Nicméně je možné tuto otázku uzavřít s tím, že výše uvedený „boj“ vyhrál Kučera silou svých argumentů, nehledě k tomu, že velká část soukromoprávní úpravy byla skutečně do (nového) občanského zákoníku zapracována.

1.3 Systematika zákona o mezinárodním právu soukromém

Názor Kučerův byl nakonec akceptován¹⁸ i zákonodárcem a současně s (novým) občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích byl přijat (nový) zákon o mezinárodním právu soukromém (ZMPS). Pauknerová¹⁹ se krátce vyjadřovala k (akademické) polemice nad dovětkem „a procesním“, který nakonec z názvu vypadl. Důvodem může být skutečnost, že procesní úprava je dílčí část úpravy a není důvodu, aby všechny dílčí části měly odraz v názvu.

Struktura zákona doznala velkých změn. Procesní část již totiž není oddělena do samostatné celistvé části (srov. §§ 37 – 68c ZMPSaP), ale procesní úprava vždy otevírá

¹⁴ PAUKNEROVÁ, Monika. Proměny mezinárodního práva soukromého. In PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal (ed.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. V Praze: Nakladatelství Karolinum, 2009. s. 178–232.

¹⁵ Jistě ne bezdůvodně se poslanec Mgr. Marek Benda při prvním čtení současného ZMPS ve sněmovně vyjádřil těmito slovy: „[...] *ted' bych si dovolil tvrdit a vsadit se, že v rozpravě nevystoupí nikdo, protože tohle je nejsložitější právní norma, kterou jsme tady kdy měli, které v celé zemi rozumí jenom pár lidí [...]*“, dlužno říci, že tohoto poslance lze těžko podezírat z nezkušenosti (poslancem je více než čtvrt století). Viz zde:

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2010 – 2013, stenoprotokol 19. schůze [online], 8. června 2011 [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na:

< <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/019schuz/s019050.htm#r6> >.

¹⁶ Tato část práce tedy nemá složit vymezení se vůči „otci nového občanského zákoníku“.

¹⁷ Srov. např. úpravu smlouvy o dílo (OZ64 §§ 631–656 a obchodní zákoník §§ 536–565).

¹⁸ Tento zákon je spolupracovníky dnes již (ke škodě českého práva) zesnulého profesora Kučery, nazýván „lex Kučera“. Viz PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav, Za profesorem Zdeňkem Kučerou (17. 6. 1928–23. 12. 2016). *Právní rozhledy*, 2017, roč. 25, č. 3, s. 114–120.

¹⁹ PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal. *Nové jevy v právu na počátku 21. století*... s. 225–226.

jednotlivé oblasti úpravy (srov. např. § 69 ZMPS, úprava pravomoci ve vztahu k věcným právům), takto postavená úprava je myšlenkou prof. Kučery²⁰. Úprava je rozšířena o oblasti dříve upravené v jiných předpisech (např. úprava směnek a šeků, dříve upravená v zákoně směnečném a šekovém).

Zákon se skládá z devíti částí – první tři jsou obecné. Dále nejširší část věnovaná jednotlivým druhům soukromoprávních poměrů (více než polovina materie zákona), následující části o právním styku s cizinou, úpadku, rozhodčím řízení a tradičně ustanovení přechodná a závěrečná. V dalším výkladu bude věnována pozornost zejména úpravě věcných práv (v hlavě VII, části čtvrté). Nejdříve však je nutné ještě prozkoumat jedno úskalí zrodu (nového) zákona o mezinárodním právu soukromém, tím je nutnost vypořádat se s otázkou „konkurence“ tohoto předpisu stále se rozrůstající úpravě práva EU.

²⁰ KUČERA, Zdeněk. Nad mezinárodním právem soukromým a procesním. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 10, s. 458–461.

2 Právo EU jako možná limitace úpravy ZMPS

2.1 Právo EU a otázka regulace národním zákonem

Nadřazení norem mezinárodního práva veřejného a práva EU českému právnímu řádu lze označit za notorietu.²¹ Ve vztahu k mezinárodnímu právu soukromému má právo EU zásadní význam tím, že bylo postupně vyprofilováno „evropské mezinárodní právo soukromé“, jehož obsah vymezuje čl. 81 SFEU²². Pauknerová²³ vytyčuje čtyři okruhy právních norem: mezinárodní příslušnost soudů, určování rozhodného práva – kolizní úprava, uznání a výkon cizích rozhodnutí a normy upravující civilní řízení ve zvláštních případech (např. evropský platební rozkaz, atd.). Ve vztahu základnímu definování evropského mezinárodního práva soukromého Pauknerová na jiném místě²⁴ v podstatě odmítá jiné kvalitativní vymezení „mezinárodního prvku“ a jeho nahrazení pojmy „přeshraniční prvek“ či dokonce „unijní prvek“, kteréžto mají dopadat na právní instrumenty omezené na regulaci ve vztahu uvnitř EU. Důvodem odmítnutí je, že tyto pojmy lze chápat jako synonymické (vymezené spíše kvantitativně, teritoriálně užší použití).

Ve vztahu k českému zákonu o mezinárodním právu soukromém je zásadní zejména to, že v poměrně velké míře dochází k rozšiřování úpravy určování rozhodného práva. Tím je v podstatě snižován význam ZMPS, vzhledem k výše uvedené aplikační přednosti norem práva EU a mezinárodního práva. Na první pohled se tedy ze ZMPS stává reziduální úprava.

V souvislosti s tím se v průběhu rekodifikace objevila i otázka opodstatněnosti regulace mezinárodního práva soukromého (samostatným) národním zákonem. Pauknerová se k otázce nutnosti národní úpravy jako celku vyjadřovala v roce 2009²⁵, kdy mimo jiné vymezovala pro a proti přijetí národní úpravy a odpovídala na otázku, proč nepřistoupit k modelu, kdy procesní část by byla upravena v občanském soudním řádu a kolizní část právem EU a mezinárodním právem veřejným (zejména bilaterálními smlouvami).

²¹ Srov. čl. 10 a 10a Ústavy, popř. k významu tzv. euronovely Ústavy, viz JIRÁSEK, Jiří. *Ústavní základy organizace státu*. Praha: Leges, 2013. s. 104–111.

²² „Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat přijímání opatření pro sblížení právních předpisů členských států.[...] zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu [...]“.

²³ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 8.

²⁴ Tamtéž, str. 4.

²⁵ PAUKNEROVÁ, Monika. Proměny mezinárodního práva soukromého. In PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal (ed.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. V Praze: Nakladatelství Karolinum, 2009. s. 178–232.

Pokud bude pozornost zaměřena na oblast dosud neupravenou právem EU (potažmo mezinárodním právem veřejným) uvádí Pauknerová²⁶ absenci těchto částí:

- obecná část procesního i kolizního práva,
- vymezení procesního zacházení s kolizním právem,
- uchopení nutně použitelných norem,
- dále možnost reflexe i jiných hodnot (zejména vůči třetím osobám), než vymezených EU, která vychází v první řadě z ekonomické spolupráce.

Poslední z uvedených oblastí je vhodné krátce rozebrat. Případný (a lze vyslovit názor, že téměř nevyhnutelný) hodnotový rozpor může vycházet z toho, že základní hodnotou v otázce evropského práva soukromého (jak bylo vymezeno výše) je ekonomický rozvoj, resp. ekonomická spolupráce, jak vymezují primární prameny práva EU. Byť i v této otázce lze pozorovat určité posuny. O posunu svědčí i změna formulace v pramenech primárního práva EU. Při porovnání čl. 65 SES a čl. 81 SFEU si lze povšimnout slova „zejména“ před požadavkem zaměřenosti opatření na fungování vnitřního trhu. Tato změna má své opodstatnění, postačí jen konstatování, že v rámci unifikace je upravena již i problematika rodinněprávní. Samozřejmě lze i zde najít spojitost s volným pohybem osob a tím fungování vnitřního (zejména pracovního) trhu, je však nesporné, že původně ekonomické ratio unifikace na úrovni EU se postupně vytrácí.²⁷

Otázkou však je, jak rychlý tento postupný odklon od primárně ekonomického ratio unifikace bude, a zda by případným přijetím celoevropské kodifikace mezinárodního práva soukromého nedošlo k přetržení desítek let dlouhé tradice tohoto oboru v rámci právního vývoje jednotlivých evropských států (jako příklad možno uvést český legislativní vývoj naznačený výše). Jiní autoři²⁸ dále uvádějí (pro předmět této práce) opravdu velmi podstatný argument – absenci úpravy věcných práv na úrovni práva EU. Proto bude v další části rozebrána právě možnost této celoevropské úpravy, či přímo unifikace.

2.2 K možnosti celoevropské úpravy věcných práv

Jak se uvádí v rozšířeném díle o právu římském²⁹, vznikl pojem věcných práv (*iura in re*) na římskoprávním základě, nicméně jako pojem obecně definovaný až v průběhu recepce

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Obdobně PAUKNEROVÁ, Monika. Evropské mezinárodní právo soukromé...s. 19.

²⁸ Jako příklad možno uvést: BŘÍZA, Petr. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém. *Bulletin advokacie*, 2014, roč. 25, č. 7–8, s. 38–42.

²⁹ KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2., dopl. a přeprac. vyd., (v nakl. C.H. Beck 1. vyd.). Praha: nakladatelství C.H. Beck, 1995, s. 152–153.

římského práva (tedy až v průběhu středověku). Obširněji se k tomu vyjadřuje Urfus,³⁰ když uvádí, že „*římští právníci nám zanechali určitý způsob myšlení [a] středověcí civilisté k tomu přidali obecně pojaté pojmy [...], které nám umožňují vykládat jakoukoliv normativní text.*“ Dále se vyjadřuje k diskrepanci mezi římskoprávním pojetím vlastnictví (jako všeobecného právního panství, kdy je vlastník v zásadě neomezeným pánem své věci) a středověkou realitou feudalismu založeném na systému lénních vztahů. V reakci na toto společenské uspořádání vzniklo tzv. dělené vlastnictví, vrchní vlastnictví (*dominum directum*, nejednalo se sice o přímé ovládání věci, nicméně šlo o dispoziční oprávnění) a užitkové vlastnictví (*dominum utile*, užitkovému vlastníku pak náležely všechny užitky z věci). Přičemž toto pojetí našlo svůj obraz i v dnešní právní úpravě tzv. reálných břemen.

Urfus se dále³¹ vyjadřuje k pozdějšímu vývoji recepce římského práva. Tehdy došlo k přelomu v chápání vlastnictví, byla vymezena jeho obecná definice. Bartolus volil mezi dvěma pojetími vymezenými pojmy „*dominum*“ a „*proprietas*“, vzhledem k potřebám doby (tehdejší italská města a čilý obchodní ruch v nich) se přiklonil k jasnému a jednoduššímu pojetí prvému, tedy pojetí kladoucím do popředí mocenskou složku, reálné ovládání věci.

Pokud jde o obecný závěr z uvedeného lze uvést, že vývoj pojetí věcných práv je složitý a mimo základních římskoprávních pramenů do celého vývoje zasahuje i průběh jejich pozdější recepce. Je to zejména patrné v porovnání s pojetím obligace, kterou vystihuje definice z justiniánských Institucí („*Obligatio est iuris vinculum quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura*“), tato má dle Dostalíka³² základní význam pro porozumění pojetí obligace v celé právní nauce Evropy a takto vyjádřené pojetí obligace je všeobecně přijímáno v kontinentálním pojetí soukromého práva. Tím nemá být řečeno, že by snad takto položený římskoprávní základ nedoznal vývoje, avšak je ve své podstatě kontinuální, oproti věcným právům, kde došlo k základním změnám pojetí s velkými přesahy do dnešní právní nauky. Z čehož logicky plyne, že čím více faktorů se ve vývoji jakéhokoli pojmu vyskytuje a zasahuje do něj, tím rozdílnější může být jeho pojetí v různých právních řádech Evropy, zejména s ohledem na dříve nastolenou otázku možné unifikace věcných práv na celoevropské úrovni.

³⁰ URFUS, Valentin. *Historické základy novodobého práva soukromého: římskoprávní dědictví a soukromé právo kontinentální Evropy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001, s. 33–40.

³¹ Tamtéž.

³² DAJCZAK, Wojciech, GIARO, Tomasz, LONGCHAMPS DE BÉRIER, Franciszek. *Právo římské: základy soukromého práva*. Přeložil Petr DOSTALÍK. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2013. s. 253–254.

K otázce evropské unifikace (resp. obecněji řečeno úpravy) věcných práv se v roce 2011 ve svém článku³³ vyjádřil Tégel, v reakci na výstup kolokvia konaného v září 2005 na univerzitě Leidenu (Nizozemí) s názvem „Divergences of Property Law: An Obstacle to the Internal Market?“. Článek původně zamýšlený jako recenze, má širší rámec. V otázce toho, zda rozdílnosti v úpravách věcných práv napříč Evropou je možno chápat jako překážku fungování vnitřního trhu se autor vyjadřuje v tom smyslu, že tato otázka není zcela jasná, nicméně rozdílnosti v právních regulacích vliv mít mohou. Asi největší riziko je spatřováno v případné jiné regulaci mobiliárního zajištění (jiná země daný institut buď nezná vůbec či pro jeho vznik vyžaduje jiné podmínky). V identifikaci možných „třecích ploch“ evropských regulací se autor zaměřuje na tři základní otázky v regulaci věcných práv z hlediska evropského rámce:

- Pojetí věci – nastíněny dvě možnosti, široké či úzké pojetí věci s tím, že ani jedno není favorizováno (přičemž otázku pojetí věci je možné zjednodušeně vysvětlit tak, zda je věc chápána úzce ve smyslu fyzické, resp. hmotné věci, nebo se jedná o pojetí širší, institut věci nehmotné).
- Numerus clausus věcných práv – k numeru clausu se přiklání většina právních řádů Evropy (s výjimkou např. Francie), nicméně důležitější je otázka obsahu těchto výčtů (srov. se situací u nás před rekonstrukcí, náš právní řád neznal třeba právo stavby).
- (Více)fázovost smluvního nabývání věcných práv – zde se řeší otázka zcizovací smlouvy, může být se přistoupeno k principu translačního účinku smlouvy (zcizovací smlouva má tedy obligační a věcněprávní účinky) nebo k principu oddělení obligační smlouvy a dalšího jednání nutného k věcněprávní změně³⁴. Opět nelze přímo určit lepší či horší model, oba mají svá specifika.

Z hlediska nabízených řešení jsou zde uvedeny tři. Specificky k zvlášť uvedenému problému mobiliárního zajištění se uvádí možné vytvoření nového jednotného zajišťovacího institutu, který by stál vedle stávajících národních úprav. Z obecných řešení se uvádí harmonizace, nicméně mělo by se jednat o vytyčení základních institutů s důrazem na ekonomickou efektivitu, bez detailní úpravy všech aspektů úpravy věcných práv.

³³ TÉGL, Petr. Jsou rozdíly v úpravách majetkových (věcných) práv národních právních řádů překážkou pro vnitřní trh Evropské unie?. *Právník*, 2011, roč. 150, č. 10, s. 1014–1024.

³⁴ Tedy rozlišení tzv. konsensuálního principu a principu tradice, tedy problematika titulu a modu. K těmto otázkám bude podán výklad dále konkrétně ve vztahu k platné úpravě.

Ve vztahu k možné unifikaci se vyjádřil v roce 2016 (tedy zhruba 10 let od výše uvedeného kolokvia) ve svém článku³⁵ Pilík. K doplnění uvedeného se hodí zejména Pilíkem uvedený příklad, který vypovídá o přetrvávající nutnosti respektu k národním úpravám, jedná se o vymezení „věcný práv třetích osob“ v čl. 8 odst. 2³⁶ nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 o insolvenčním řízení. Zde uvedené formulace jsou vágní, obecné a značně deskriptivní (výčet je demonstrativní jak celkově tak ve vztahu k zajišťovacím prostředkům, hovoří se o zástavním právu i hypotéce, atd.). Pilík na tomtéž místě uvádí možné důvody neochoty k evropské úpravě věcných práv kromě nesporné složitosti materie také v „*relativně menší potřebě oproti zejména závazkovému právu*“.

Zejména výše uvedená časová proluka mezi konáním kolokvia o věcných právech v kontextu fungování vnitřního trhu a vydání (nového) nařízení o insolvenčním řízení ze dne 20. května 2015 ukazuje, že na širší úpravu věcných práv v celoevropském kontextu zatím není vůle, odvaha a zejména ani zájem vzhledem k vnímané důležitosti úpravy práv obligačních. Vyplývá z toho tedy, že úprava věcných práv národním zákonem je pro tuto chvíli nezbytná. Byť tím nemá být řečeno, že k určité formě evropské úpravy v dohledné době nedojde, Tégl dokazuje, že tato úprava by byla sice velmi složitá, nicméně ne nemožná. Avšak dá se předpokládat, že pokud už zde bude unifikační snaha, bude vedena spíše snahou o efektivitu, než o dokonalost a celistvost právní úpravy, proto spíš dojde k dílčím úpravám (např. výše uvedená problematika mobiliárního zajištění).

³⁵ PILÍK, Václav. Pojetí a soustava věcných práv v občanském zákoníku. Ad Notam, 2016, roč. 22, s. 9–13

³⁶ „[Věcná práva] jsou zejména:

- a) právo majetek zcizit nebo jej nechat zcizit a dosáhnout z tohoto majetku uspokojení z výnosu nebo příjmu, zejména na základě zástavního práva nebo hypotéky;
- b) výhradní právo na uspokojení pohledávky, zejména právo zajištěné zástavním právem vztahujícím se k této pohledávce nebo postoupením pohledávky jako záruky;
- c) právo žádat vydání nebo navrácení majetku na každém, v jehož držbě se nachází nebo kdo jej užívá proti vůli oprávněného;
- d) věcné právo k výnosu z majetku.“

3 Věc a věcná práva v platné právní úpravě

Přes poměrně složitý vývoj věcných práv v evropském kontextu dnes panuje samozřejmá shoda na vymezení znaků věcných práv, tedy v rámci českého soukromého práva. Systematika občanského zákoníku vymezuje absolutní majetková práva v části třetí, kam se řadí právě práva věcná (§§ 979–1474) a právo dědické (§§ 1475–1720). V uvozovacích ustanoveních k této části zákona se v §§ 976, 977 a 978, vymezuje povaha absolutních (tedy i věcných) práv. Absolutní práva působí vůči všem (*erga omnes*), na čemž nemění ani část ustanovení „nestanoví-li něco jiného zákon“, tato formulace měla asi vyjádřit, že patřičný právní důvod legitimizuje případný zásah do absolutního práva, vyjadřuje se tedy, že absolutní působení není neomezené.³⁷ Výčet těchto práv je taxativně určený zákonem (*numerus clausus* – věcných práv). Vzhledem k působnosti *erga omnes* se dále stanovuje, že od ustanovení o absolutních právech „*se lze odchýlit ujednáním s účinky vůči třetím osobám, jen připouští-li to zákon*“ (§ 978). Stanovuje se tedy kogentní povaha úpravy ve vztahu ke třetím osobám. Za notoriету lze pak označit další vymezení věcných práv, mohou vznikat jen na věci jako celku.

Zákon o mezinárodním právu soukromém upravuje věcná práva v §§ 68–74. Jak bylo uvedeno výše (podkapitola 1.3), uvozovací ustanovení upravuje příslušnost soudu. Rozsah a primární zaměření této práce neumožňuje zevrubnější zkoumání. V krátkosti lze tedy uvést, že z hlediska příslušnosti soudů k rozhodování o nemovitých věcech je ponechána výlučná příslušnost soudů (resp. i jiných orgánů moci veřejné³⁸), s tím, že se týká rozhodování o jakýchkoliv právech k nemovitým věcem ne jen práv věcných. S tím, že nově je toto pravidlo vyjádřeno *expressis verbis* (§ 68 ZMPS), v ZMPSaP bylo nutno pravidlo dovodit ve spojení s příslušnými ustanoveními obecných procesních předpisů (přesně § 37 odst. 1 ZMPSaP ve spojení s § 88 písm. b) OSŘ). Ustanovení § 68 je speciální vůči úpravě v obecné části (§§ 6 a 7 ZMPS). Z hlediska práva EU (srov. zejména nařízení Brusel Ia čl. 24 odst. 1) je výsledek totožný s výjimkou „[...] řízení, jejichž předmětem je nájem nemovitostí za účelem jejich dočasného soukromého užívání na dobu nejvýše šesti po sobě následujících měsíců“ pro která bude příslušný i soud státu „[...] v němž má žalovaný bydliště, pokud je nájemcem fyzická osoba a pronajímatel i nájemce mají bydliště v témže členském státě“, typicky (z hlediska českého práva) může jít o případy sporů ze smluv o ubytování dle § 2326an. OZ.

³⁷ SPÁČIL, Jiří. In SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 1–2 (§ 976).

³⁸ Jak uvádí poslední část ustanovení: „[...]nebo jiným příslušným českým orgánům veřejné moci.“

Kolizní úprava práv věcných je pak obsažena v §§ 69–73 ZMPS. Pokud srovnáme úpravu předešlou a nynější, dojdeme k tomu, že většina úpravy (tedy textace ustanovení) se nezměnila. K určitým změnám však došlo, byla najisto postavena otázka kvalifikace věci (ne)movité, systematicky přesunuta závislost rozhodného práva pro přechod vlastnického práva k věci movité na smlouvě, přidána úprava zcela nového institutu – svěřenského fondu.

Základní kolizní úprava je obsažena v § 69 odst. 1: „*Věcná práva k nemovitým věcem i k hmotným věcem movitým se řídí, pokud v tomto zákoně nebo v jiných právních předpisech není stanoveno něco jiného, právním řádem místa, v němž věc je.*“, ze kterého plyne tradiční hraniční určovatel - *lex rei sitae* (místo polohy věci). V tomto nedošlo v rámci právní úpravy ke změně.

Dané pravidlo je nutno chápat jako základní, k němu je speciální úprava obsažená v § 70. Základním ratiem této speciální úpravy je skutečnost, že věci movité mohou být přemísťovány, jeví se proto vhodným stabilizovat rozhodnou skutečnost k určitému časovému okamžiku. Uvedené ustanovení upravuje tři různé situace:

- 1) Mimosmluvní vznik/zánik vlastnického práva k hmotné věci movité – odst. 1 uvedeného ustanovení „*Vznik a zánik věcných práv k hmotným věcem movitým se řídí právním řádem místa, kde věc byla v době, kdy nastala skutečnost, která zakládá vznik nebo zánik věcného (zejm. vlastnického) práva.*“ – tato úprava cílí zejména na případy originárního nabytí vlastnického práva (srov. hlava druhá, díl třetí, oddíl druhý, pododdíly 1–4 OZ; z praktického hlediska zejména přivlastnění a nález). Specifickým způsobem pozbytí vlastnického práva je rozhodnutím soudu při rozhodnutí o vyvlastnění.³⁹
- 2) Smluvní nabytí/pozbytí vlastnického práva – odst. 2: „*Vznik a zánik vlastnického práva k hmotným věcem movitým, které se převádějí na základě smlouvy, se řídí právním řádem, kterým se řídí smlouva, která je základem pro vznik nebo zánik vlastnického práva.*“ – dle důvodové zprávy se jedná o významnou změnu oproti předešlé úpravě, spočívající v tom, že „*při převodu vlastnického práva na základě smlouvy bude tento převod řídit právním řádem, kterým se řídí taková smlouva, tzn. s právními účinky nejen ve vztahu mezi stranami smlouvy, ale i vůči třetím osobám*“. Důvodem dané změny má být proklamovaný větší zájem na jistotě smluvních stran, než třetích osob, vzhledem k praxi mezinárodního obchodu.

³⁹ Viz SVOBODA, Jirí. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 357– 366.

Dochází tedy k tomu, že *modus* se řídí stejným právním řádem jako *titulus* (k tomu podrobněji níže).

- 3) Věcná práva k movité věci přepravované – odst. 3: *„Jestliže právní jednání, které má být základem pro vznik a zánik věcných práv k hmotným věcem movitým, bylo učiněno po započetí přepravy takové věci po dobu trvání přepravy, řídí se tento vznik a zánik právním řádem místa, odkud byla věc odeslána. [...]“* – daná úprava míří na situace, kdy je s věcí právní nakládáno po započetí přepravy, avšak ještě před jejím dokončením. Rozhodným právem bude *lex loci expeditionis* (právo dle místa odeslání), čímž se myslí prvotní odeslání (ne případné místo „mezipřistání“ v případě tzv. lomené dopravy)⁴⁰. Dané pravidlo doplňuje věta druhá citovaného ustanovení: *„Jestliže se však vznik a zánik věcných práv k těmto věcem uskutečňuje nakládáním s cenným papírem, který je nutno předložit za účelem vydání věci a nakládání s ní, použije se právního řádu místa, v němž je cenný papír v době nakládání s ním.“*. Tato cílí na situaci, kdy je právo disponovat s věcí vázáno na uvedený cenný papír, k určení rozhodného práva bude tedy užito místa polohy cenného papíru (*lex situs chartae*). Bříza⁴¹ k tomu dále uvádí, že úprava této problematiky je nová, určovatel *lex situs chartae* se prosadil i přes původně odmítavý postoj části doktríny. Pojem cenný papír je kvalitativně doplněn tím, že jej je *„nutno předložit za účelem vydání věci a nakládání s ní“* tím se množina cenných papírů určuje. Z hlediska české práva lze uvést:

- skladištní listy – upraveny zejména v §§ 2417 a 2418 OZ, jako cenný papír, se kterým je spojeno právo požadovat vydání skladované věci; lze jej vydat na jméno, na řad, nebo na doručitele.
- zemědělské skladní listy – upravené zejména §§ 4–14 zákona o zemědělských skladních listech č. 307/2000 Sb., přičemž Pihera⁴² k odlišení obou uvedených uvádí: *„Vlastnictví skladištního listu tedy nezakládá vlastnictví ani jakékoli jiné věcné právo k uskladněné věci. Tím se skladištní list liší od zemědělských skladních listů“*.

⁴⁰ K tomu podrobněji POLÁČEK, Bohumil. Kolizní úprava věcných práv. *Ad Notam*, 2014, roč. 20, s. 3–10.

⁴¹ SVOBODA, Jiří. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 357–366.

⁴² PIHERA, Vlastimil. In HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI: závazkové právo : zvláštní část (§ 2055–3014): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2014. s. 773 (§ 2417).

- náložné listy – upraveny zejména v §§ 2572–2577 OZ, analogicky ke skladištnímu listu. Je třeba zdůraznit, že pro praxi bude náložný list nejpodstatnější.

Na závěr výkladu k problematice res in transitu je vhodné uvést institut využívaný zejména v mezinárodním obchodním styku, tím je tzv. konosament, ze kterého se zřejmě vyvinul institut náložného listu⁴³. V českém právu není tento institut téměř upraven (vzhledem k tomu, že ČR je vnitrozemský stát). Úprava se tedy bude řídit mezinárodními předpisy, např. mezinárodní Úmluvou organizace spojených národů o námořní přepravě zboží⁴⁴ (tzv. Hamburskými pravidly), ve které je konosament definován (čl. 1 odst. 7) jako „dokument, který je průkazem o smlouvě o námořní přepravě a o tom, že dopravce převzal zboží nebo je naložil, a jímž se dopravce zavazuje, že vydá zboží při odevzdání tohoto dokumentu. Ustanovení o tom, že zboží má být vydáno na řad jmenované osoby nebo na řad nebo doručiteli, zakládá takový závazek.“.

Další výklad bude strukturně postaven na propojení výkladu o úpravě v občanském zákoníku a v zákoně o mezinárodním právu soukromém.

3.1 Veřejné seznamy v rámci úpravy ZMPS

Zápis některých věcných práv do veřejných seznamů vychází ze samé podstaty věcných práv působících erga omnes. Skutečnost, že jsou evidována zejména práva k věcem nemovitým, vychází z historické tradice, kdy dispozice s nemovitostmi (pozemky) byly považovány za zvlášť závažné vzhledem k vysoké hodnotě pozemků (je faktem, že dnes již tento princip nemusí vždy platit)⁴⁵. Samozřejmě však jsou často evidovány i věci movité (na to reagovala i změna právní úprava, viz níže).

Úprava veřejných seznamů v ZMPS se z hlediska koncepce nezměnila, došlo však k rozšíření této úpravy i na věci movité (např. pro případ motorových vozidel). Tato úprava cílí na případy, kdy je rozhodné právo rozdílné od práva místa, kde se daná věc (movitá i nemovitá) nachází, přičemž daná rozdílnost může být dána např. tím, že dané rozhodné právo si zvolily strany smlouvy. Dle komentářové literatury⁴⁶, není rozhodné, zda daný zápis má

⁴³ RABAN, Přemysl. Konosamenty. *Právní rozhledy*, 2003, roč. 11, s. 450–456.

⁴⁴ Vyhlášena Sdělením ministerstva zahraničních věcí č. 193/1996 Sb.

⁴⁵ Navíc je třeba nezapomínat na hledisko veřejného práva, resp. hledisko nutnosti sumarizace informací o území, k tomu podrobněji viz uvedený komentář ke katastrálnímu zákonu, popř. rozličnou literaturu věnující právu stavebnímu a právu životního prostředí.

⁴⁶ SVOBODA, Jiří. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 367–972.

deklaratorní či konstitutivní povahu, není tedy nutné, aby zápis byl modem (viz níže nauka o titulu a modu) naopak může modus splývat s titulem. Avšak daný zápis musí mít určitý hmotněprávní účinek a právě k danému účinku musí soud (resp. jiný orgán moci veřejné) přihlížet. Ustanovení tedy neříká⁴⁷, že by měla být užitá přímo procesní (resp. veřejnoprávní) úprava cizího státu. Byť v praxi často platí tyto zápisy za konstitutivní. Jiným hmotněprávním účinkem je např. impakt do dobré víry subjektů právního vztahu (jako příklad z českého práva uveďme fakultativní zápis nájmu, resp. pachtu do veřejného seznamu dle § 2203 resp. ve spojení s § 2341 OZ).

Samotný pojem veřejný seznam (veřejná kniha) je z hlediska českého soukromého práva nadán třemi znaky (a to kumulativně):

- Formální publicita – tou se rozumí to, že údaje v takovém seznamu jsou volně přístupné, např. bez nutnosti prokazovat právní zájem na poskytnutí údajů, nicméně publicitě není na překážku případný správní poplatek⁴⁸.
- Materiální publicita – tou se rozumí skutečnost, že jsou chráněny subjekty jednající v dobré víře v úplnost a pravdivost údajů zapsaných ve veřejném seznamu. Tato má pozitivní a negativní stránku, Tégl⁴⁹ je lapidárně vymezuje takto: „*Pozitivní stránka bývá vyjadřována slovy: co je psáno, je dáno, negativní potom slovy co není psáno, není dáno.*“
- Evidence práv k věcem, vedená na základně zákona orgánem veřejné moci (popř. jiným subjektem, kterému byla taková pravomoc svěřena).⁵⁰

Z hlediska výše uvedených znaků úprava v ZMPS s pojmem „veřejné knihy a podobné seznamy“ spojuje zejména znak první, formální publicitu, jinak řečeno absenci povinnosti prokazovat právní důvod⁵¹ k nahlížení do daného seznamu, zde se lze vymezit vůči tvrzení Boháčka⁵², že by snad „veřejnost“ daného seznamu měla být posuzována podle toho, zda je dostupný elektronicky. Důvodem užití pojmu „veřejná kniha“, může být skutečnost, že došlo

⁴⁷ Shodně POLÁČEK, Bohumil. In PAUKNEROVÁ, Monika, ROZEHNALOVÁ, Naděžda, ZAVADILOVÁ, Marta. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 466–470 (§ 71).

⁴⁸ Viz SPÁČIL, Jiří. In SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 9 – 12 (§ 980).

⁴⁹ TÉGL, Petr. Úplatnost nabytí věcného práva jako podmínka fungování materiální publicity veřejných seznamů v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*. 2013. roč. 21, č. 1, s. 28–34.

⁵⁰ Viz SPÁČIL, Jiří. In SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 9 – 12 (§ 980).

⁵¹ SVOBODA, Jiří. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 367–972.

⁵² Tamtéž.

k převzetí textace z ZMPSaP, který vznikl v době, kdy byl historicky tento pojem spjat pozemkovou evidencí⁵³ (resp. veřejnou evidencí jako takovou – pojem veřejný seznam lze v tomto kontextu označit za moderní). Je však nesporné, že pojmy veřejný seznam/rejstřík a veřejná kniha lze užít promiscue, není rozhodné označení ale právě výše zmíněná formální publicita.

Z hlediska práva EU je v nařízení Řím I v čl. 11 odst. 5 uvedeno, že se „[...] na smlouvu, jejímž předmětem je věcné právo k nemovitosti nebo nájem nemovitosti, vztahují formální požadavky práva země, v níž se nemovitost nachází“, formálním požadavkem lze bezesporu chápat právě zápis do veřejného seznamu (zejména do katastru nemovitostí, v případě katastru je třeba mít na paměti i veřejnoprávní funkci – tím lze normy katastrálního zákona považovat za imperativní normu, protože katastr má nezastupitelnou úlohu v otázce daňová, ochraně životního prostředí, viz § 1 odst. 2 katastrálního zákona).

3.2 Pojetí, definice a rozdělní věcí

Vymezení věci je jednou z největší koncepčních změn ve srovnání úpravy občanského zákoníku z roku 1964 a (nového) občanského zákoníku. První změnou je samotná legální definice věci. Občanský zákoník z roku 1964 totiž definici věci nikdy neobsahoval⁵⁴, Eliáš⁵⁵ to vysvětluje jako důsledek „primitivního materialismu, v jehož duchu byl občanský zákoník v r. 1964 zpracován“. Další stěžejní změnou je širší pojetí věci, ve smyslu dichotomie užšího a širšího pojetí věci (jak bylo naznačeno výše) Občanský zákoník z roku 1964, resp. doktrína (srov. Švestka⁵⁶) se shodovala na pojetí věci v užším smyslu.

Nový občanský zákoník však věc definuje, a to v § 489: „*Věc v právním smyslu (dále jen „věc“)* je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“ Přičemž je tato definice na dvou místech negativně vymezena (v §§ 493 a 494, kde se stanoví, že lidské tělo není věcí, dále totéž o zvířeti). Je však nutno říci, že závěr o „nevěcném charakteru“ lidského těla platil

⁵³ Srov. shrnutí historie katastrální evidence, zejména se zde mají na mysli zákony o pozemkových knihách (tedy ne seznamech), v historickém kontextu je třeba ještě uvést, že v den kdy se ZMPSaP stal účinným, byly zákony o pozemkových knihách (pochopitelně však jiným zákonem) zrušeny. Viz *Stručná historie pozemkových evidencí* [online], 2017 [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Historie-pozemkovych-evidenci.aspx> >.

⁵⁴ Ustanovení § 118 OZ64 pouze vymezovalo předmět občanskoprávní vztahů, kdy věc byla uvedena jako jedna z podmnožin těchto předmětů, bez bližší definice.

⁵⁵ ELIÁŠ, Karel. Věc jako pojem soukromého práva. *Právní rozhledy*. 2007, roč. 15, č. 4, s. 119–126.

⁵⁶ ŠVESTKA, Jiří. In ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Občanský zákoník I, II, 2. vydání, 2009, s. 635 – 646 (§ 118).

(doktrínálně) již za účinnosti OZ64⁵⁷ a ustanovení o derifikaci zvířete je fakticky bez významu dle Kleina⁵⁸, dle Tégl⁵⁹ se jedná o změnu hodnotového přístupu.

Nové definování věci se do příslušných ustanovení ZMPS nepromítlo (snad s výjimkou explicitního upřesnění pojmu věci movité v návaznosti na oddělené části lidského těla). Ustanovení o zvířeti by možná našlo svůj význam jako norma veřejného pořádku, pokud by snad bylo zřízeno zástavní právo na psa (učebnicový příklad) – situace spíše však teoretická. Co se týče nového pojetí věci, toto se do příslušných ustanovení ZMPS také nepromítne, protože daná úprava je *expressis verbis* omezena na hmotné věci movité (srov. §§ 69 a 70). Navíc je otázka širokého pojetí věci nejistá i v samotném českém soukromém právu, Tintěra⁶⁰ k tomu říká, že „*původní sympatie k širšímu pojetí věci vystřídala skepse*“ a dále odkazuje na článek Horáka a Dostalíka⁶¹, kteří nevykládají postupný příklon vykládat zákon spíše směrem k úzkému pojetí věci, jak to činila předválečná civilistika ve vztahu k tehdejšímu občanskému zákoníku, který také vychází z širokého pojetí věci.

3.2.1 Dělení věci a věc nemovitá

Rozdělení věci na movité a nemovité má zásadní význam a to i v úpravě ZMPS. Novinkou je úprava obsažená v § 69 odst. 1 věda druhá: „*Podle tohoto právního řádu [lex rei sitae] se rovněž určuje, zda věc je nemovitá nebo movitá.*“ Tato věta byla do zákonného textu prosazena Notářskou komorou ČR až v rámci připomínkového řízení⁶², přičemž lze tento počin hodnotit velmi kladně – napříště je problém kvalifikace věci postaven najisto. Soud bude tak o jedné věci (ve smyslu věci movité/nemovité, ne případu) rozhodovat stejně. V podstatě se tím vyřešil teoretický spor dvou pojetí, na straně jedné *legis fori* a na straně druhé *lex rei sitae*.⁶³ Zákonodárce přistoupil k druhé možnosti, což lze hodnotit jako krok k posílení právní jistoty adresátů právních norem a jednotného přístupu soudů.

Na doplnění je možné ke dvěma uvedeným teoretickým koncepcím uvést krátký a velmi obsažný úryvek vysvětlující problematiku kvalifikace v širších souvislostech. „*Pro řešení kvalifikačního problému český zákon kombinuje kvalifikaci podle lex fori, lex causae a*

⁵⁷ Srov. ŠVESTKA, Jiří. In ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Občanský zákoník I, II, 2. vydání, 2009, s. 635 – 646 (§ 118).

⁵⁸ KLEIN, Šimon. Zvíře není věc, aneb co přináší § 494 OZ?. *Ad Notam*. 2013, roč. 19, č. 5, s. 17–18.

⁵⁹ TÉGL, Petr. In MELZER, Filip, TÉGL, Petr. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2014. s.228–235 (§ 494).

⁶⁰ KRIVÁČKOVÁ, Jana, HAMULÁKOVÁ, Klára, TINTĚRA, Tomáš. *K pojetí člověka a věci v novém soukromém právu*. V Praze: C.H. Beck, 2015. s. 194.

⁶¹ HORÁK, Ondřej, DOSTALÍK, Petr. Věc v právním smyslu v novém občanském zákoníku z právněhistorické perspektivy. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 14–21.

⁶² Viz SVOBODA, Jirí. In BRÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 348 – 356.

⁶³ Podrobněji tamtéž.

funkční kvalifikaci. Kvalifikace podle lex fori znamená, že se podřazení dané otázky spojené s výkladem právních pojmů v rozsahu kolizní normy pod rozsah určité kolizní normy provede podle práva státu rozhodujícího orgánu (tuzemského práva). Kvalifikace podle lex causae je možné použít v případě kvalifikace další související otázky, jež je součástí již kolizně vyřešené základní situace (dá se přednost kvalifikaci na základě již určeného rozhodného práva pro základní situaci). Funkční kvalifikací pak rozumíme případ, kdy by společné použití norem vyčleněných ze dvou právních řádů vedlo k neudržitelným výsledkům. Znamená takové hodnocení, které nevychází z právnětechnické konstrukce použité při úpravě určité právní otázky z toho, jak je tato otázka zařazena do systematického uspořádání právního řádu, ale z funkce její úpravy v právním životě⁶⁴.

Rozdělení věci na movité a nemovité je tradiční a samozřejmě se podstata tohoto dělení v rámci rekodifikace nezměnila (srov. § 119 OZ64 a § 498 OZ). Zákon definuje pouze věci nemovité, konkrétně v § 498 odst. 1: „*Nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li zákon, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá.*“, další věci jsou movité (odst. 2). O povaze uvedeného výčtu (citovaný odst. 1) nepanuje v odborné veřejnosti shoda. Lavický⁶⁵ tvrdá, že výčet je taxativní, argumentuje (mimo jiného) také zněním důvodové zprávy⁶⁶ a starším článkem Eliáše⁶⁷. Takovou argumentaci však lze pokládat za nedostatečnou, protože uvedený výňatek důvodové zprávy se nevyjadřuje k výčtu, ale k vymezení nemovité věci jako takové a navíc odkazuje na rozdělení věcí hmotných a nehmotných (viz také výše), které je provedeno legislativně nešťastně definováním obou pojmů (a tedy ne definováním jednoho a negativního vymezení). Eliáš ve svém článku sice uvádí, že „*většina civilních kodexů kontinentálního typu vydala cestou vymezení nemovité věci (popř. nemovitého majetku) taxativním výčtem statků nemovité povahy v různé míře podrobností*“, nicméně je toto tvrzení obecné nic neříkající o úpravě (tehdy) lex ferrenda, k této se Eliáš jen krátce vyjadřuje v závěru svého článku, avšak o povaze definice nemovité

⁶⁴ Citováno podle POLÁČEK, Bohumil. In PAUKNEROVÁ, Monika, ROZEHNALOVÁ, Naděžda, ZAVADILOVÁ, Marta. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 447–480 (§ 69).

⁶⁵ KOUKAL, Pavel. In LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 1762 – 1767 (§ 498).

⁶⁶ Důvodová zpráva § 496 až 498: „[...]Podobně jako osnova volí při třídění věcí hmotných a nehmotných metodu ostrého vymezení především jednoho druhu těchto věcí, totiž věcí hmotných, je i při třídění nemovitých a movitých věcí zvolen důraz na pojmové vymezení nemovitých věcí.“

⁶⁷ ELIÁŠ, Karel. Věc jako pojem soukromého práva. *Právní rozhledy*. 2007, roč. 15, č. 4, s. 119–126.

věci není řečeno ničeho. Proto je na místě se přiklonit k závěru Melzera a Tégl⁶⁸, podle kterých je výčet demonstrativní (jako jeden z příkladů rozšíření výčtu uvádějí dočasnou stavbu⁶⁹ dle § 506 odst. 1).

S rozdělením věcí na (ne)movité velmi úzce souvisí zásada „Superficies solo cedit“ (povrch ustupuje půdě) která byla součástí českého soukromého práva až do účinnosti OZ1950, který ji negoval. Petr⁷⁰ znovuzavedení zásady vítá a uvádí, že tuto zásadu respektuje většina právních řádů Evropy. Nicméně v současnosti se ukazuje, že při rekodifikaci slovenského soukromého práva znovuzavedena nebude.⁷¹

Legislativní změny v definování, pojetí a dělení věcí v rámci českého soukromého práva se do problematiky českého mezinárodního práva soukromého promítnou ve velmi omezené míře. Zejména vzhledem k zúžené použitelnosti úprava na věci hmotné. Změny v rámci dělení věcí na (ne)movité se projeví nepřímo. Zejména vzhledem k nově zavedenému kvalifikačnímu hledisku (ne)movité věci. Proto se úprava v OZ v mezinárodním právu soukromém projeví v rámci jejího užití při kvalifikaci věci, tedy výkladu zákona. Závěrem je ještě nutno připomenout, že právo stavby⁷² je *expressis verbis* prohlašuje za věc nemovitou (§ 1242 OZ), přičemž není omezeno z hlediska aktivně legitimovaných subjektů ke zřízení tohoto práva.⁷³

3.3 Držba a vydržení (vlastnického) práva

Pojem držba, resp. vydržení je důležitý z hlediska ustanovení § 72 ZMPS, kde se říká, že: „*Vydržení se řídí právním řádem platným v místě, kde byla věc na počátku běhu vydržecí doby. Vydržitel se však může dovolat právního řádu státu, na jehož území se vydržení vykonalo, jestliže od doby, kdy se věc dostala do tohoto státu, jsou podle právního řádu tohoto státu splněny všechny podmínky vydržení.*“. Z hlediska předešlé úpravy nedošlo ke změně (s výjimkou drobných změn textace – bez významové změny). První věta odkazuje na podmínky vydržení platné v zemi, kde došlo k uchopení držby (aprehenze) a tím k počátku běhu vydržecí doby. Nicméně druhá věta umožňuje se v podstatě dovolat vydržení ve státě jiném,

⁶⁸ MELZER, Filip, TÉGL, Petr. In MELZER, Filip, TÉGL, Petr. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2014. s. 253 (§ 498).

⁶⁹ Obširnější výklad pojmu dočasná stavba, neboli superedifikát a zejména ke kvalifikaci dočasnosti a (ne)mobilárnímu charakteru, viz zde: MELZER, Filip, TÉGL, Petr. *Superedifikáty a nový občanský zákoník. Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 4, s. 132–140.

⁷⁰ PETR, Pavel. Stará (ne)známá superficiální zásada, *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 370–374.

⁷¹ PETR, Pavel. *Superficies solo (non) cedit aneb Nad Tatrou sa blýska*, *Právní rozhledy*. 2016, roč. 24, č. 21, s. 748–753.

⁷² K právu stavby podrobněji viz ELIÁŠ, Karel. *Právo stavby. Obchodněprávní revue*. 2012, roč. 4, č. 10, 273–283.

⁷³ Podrobněji k problematice viz PETR, Pavel. *Právo stavby. Právník*. 2014, roč. 153, č. 10, s. 891–898.

pokud uběhne příslušná vydržení doba na území daného státu za splnění dalších podmínek vydržení. Ratio této normy je její specialita k § 70 odst. 1, protože bylo-li by užito normy z § 70, po celou dobu „pohybu“ movité věci by bylo vydržení vázáno na podmínky z momentu uchopení držby.⁷⁴ Určitý výkladový problém může vznikat v otázce přesného smyslu vztahu první a druhé věty, zda lze započít držební dobu uběhnuvší na území cizího státu. Lze vyjádřit názor ve smyslu již uvedeného výkladu míry speciality k obecnému ustanovení, tedy přiklonit se k tomu, že tato doba započít nelze, rozhodnou skutečností je přemístění věci. Shodně Bříza⁷⁵, Poláček⁷⁶, opačně pak Pokorný⁷⁷ (tento ve vztahu k ZMPSaP, nicméně závěr použitelný i pro novu úpravu).

Držba je upravena na samém počátku hlavy zákona věnující se věcným právům (oproti úpravě v OZ64 byla držba předřazena před úpravu vlastnického práva, srov. §§ 129–131 OZ64). Tégl⁷⁸ považuje za největší změnu zavedení trojího dělení držby na držbu (ne)řádnou (řádnost držby závisí na platnosti právního titulu držby), (ne)poctivou⁷⁹ (závisí na dobré víře držitele) a (ne)pravou (tuto vymezuje § 993, když pravost držby podmiňuje absencí svémoci, lsti či zneužití výprosy).

Toto rozdělení je důležité z hlediska institutu vydržení (srov. §§ 1089–1098). K řádnému vydržení vlastnického práva je potřebná držba poctivá a pravá (řádnost je zde modifikována v § 1090 odst. 1 „[...]držba zakládala na právním důvodu, který by postačil ke vzniku vlastnického práva, pokud by náleželo převodci nebo kdyby bylo zřízeno oprávněnou osobou.“), trvající nepřerušeně alespoň 3 roky, resp. 10, pro věci movité, resp. nemovité. Zákon připouští i možnost mimořádného vydržení, nepožaduje v tom případě prokázání právního důvodu (tedy řádnost) ovšem doba potřebná k vydržení se zdvojnásobuje (a mimořádné vydržení vylučuje prokázaný nepoctivý úmysl).

Legislativní změny v rámci úpravy držby a vydržení se projeví zejména v otázce výkladu, podstata chápání držby ani vydržení se nezměnila.

⁷⁴ Možno ilustrovat na příkladu: subjekt se chopí držby movité věci ve státě A, kde je vydržecí doba 10 let. Po dvou letech držby se přesune do státu B, kde je vydržení doba 3 roky. Pokud tedy bude ve státě B držet věc po dobu 3 let (a splní případné další podmínky – zejména kvalitu držby) vydrží vlastnické právo; bez předmětné úpravy by musel věc držet po dobu 10 let.

⁷⁵ SVOBODA, Jiří. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 344 – 383.

⁷⁶ POLÁČEK, Bohumil. In PAUKNEROVÁ, Monika, ROZEHNALOVÁ, Naděžda, ZAVADILOVÁ, Marta. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 470–473.

⁷⁷ POKORNÝ, Milan. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním: komentář*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 29.

⁷⁸ TÉGL, Petr. Stručný nástin úpravy věcných práv v návrhu nového občanského zákoníku, 1. část – obecné výklady, veřejné seznamy, držba, vlastnické právo. *Obchodní právo*, 2012, roč. 21, č. 3, s. 82–91.

⁷⁹ OZ64 užíval pojmu (ne)oprávněná držba.

3.4 Vlastnictví

V úpravě ZMPS došlo v ustanovení § 70 odst. 2 ke změně působnosti obligačního statutu smlouvy. Je třeba zdůraznit, že převodní smlouva nemusí být jen smlouvou kupní (byť to bude zřejmě většina případů), ale může se jednat o jakýkoliv smluvní typ (popř. smlouvu inominátní – viz § 1746 odst. 2 OZ), pokud bude předmětem smlouvy převod vlastnického práva k věci. Dle uvedené úpravy se obligační statut (tedy právo rozhodné dle smlouvy) rozšiřuje s působností i na třetí osoby. Naproti tomu § 12 ZMPSaP ve svém návěští stanovil, že jde-li o movitost (tedy věci movité), „[...] řídí se ve vztahu mezi stranami právním řádem určeným podle § 9 až 11 také tyto otázky [...]“, dále stanovil taxativní výčet ujednání mezi stranami.⁸⁰ Tuto změnu lze jistě přivítat, dle Šimky⁸¹ byla předešlá úprava alespoň částečnou (a tedy nedostatečnou) možností eliminovat možné problémy spojené se změnou věcného statutu. Tuto nedostatečnost nová úprava odstraňuje. Je však třeba zdůraznit, že popsaná úprava se skutečně týká jen práva vlastnického ne jiných věcných práv (jak plyne i z textace ustanovení). Z hlediska práva EU kolizní úprava smlouvy bude ve většině případů řídit nařízením Řím I (přičemž dané nařízení na první místo klade volbu práva stranami, viz čl. 3 nařízení).

Koncepce převodu vlastnického práva v rámci OZ doznala změny ve vymezení teoretických východisek. Z hlediska nauky o titulu a modu⁸² došlo ke změně základního pravidla u převodu movitých věcí, § 1099 OZ nově stanoví tzv. konsenzuální princip, tedy k převodu vlastnického práva dochází již účinností smlouvy (titulus a modus splývají v jedno), nicméně je třeba dodat, že dané pravidlo je dispozitivní. Poněkud jiná situace je u vícenásobného převodu movité věci (srov. § 1100 OZ), zde je do jisté míry oslaben princip závislosti modu na titulu (jinak řečeno, jen platný titul a následně platný modus převádějí vlastnické právo). Zákon totiž říká, že vlastníkem, se stane ten z kupujících, kterému je věc předána (dána v držbu) jako prvnímu, a tedy ne ten z kupujících, jehož smlouva se stala platnou nejdříve. S určitou nadsázkou se to dá chápat dané ustanovení jako částečně zavedené

⁸⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Návrh zákona o mezinárodním právu soukromém – dopady do obchodní oblasti. *Obchodněprávní revue*. 2011. roč. 3, č. 10, s. 290–294.

⁸¹ ŠIMKA, Karel. Mobilní konflikty a jejich řešení v mezinárodním právu soukromém ČR, SRN, Rakouska a Švýcarska. *Právní rozhledy*. 2000, roč. 8, č. 12, s. 545-550.

⁸² Lapidárně vyjádřeno: titulem je právní důvod převodu vlastnického práva (typicky smlouvy darovací, směnná, kupní, atd.) a modem je pak způsob převodu vlastnického práva, v OZ64 byla modem u movitostí tradice – až tradicí tedy došlo k převodu vlastnického práva se všemi důsledky (např. přechod nebezpečí na věci), zbývá dodat, že dané pravidlo bylo dispozitivní (srov. § 133 odst. 1 OZ64). K této problematice teoreticky a v aplikaci na OZ64 viz např. KNAPP, Viktor. O převodu vlastnictví smlouvou. *Ad Notam*, 1995, č. 3, s. 49.

principu abstrakce známého zejména z německého práva⁸³. Změna držby věci, totiž „zastíní“ platné tituly ostatních kupujících, dle důvodové zprávy se pro takovou konstrukci zákonodárce rozhodl zejména s ohledem na ochranu dobré víry nabyvatele. U nemovitých (příp. movitých) věcí evidovaných ve veřejném seznamu zůstává zachován princip intabulace (§§ 1105 a 1102). Zákon dále v obecných stanovených o věcných právech stanovuje zásadu priority.

Změna v rámci právní úpravy převodu vlastnického práva se projevuje ve spojení působnosti obligačního statutu smlouvy a (dispozitivní) úpravy převodu vlastnického práva v OZ. Bude tedy zejména nutné při převodu vlastnického práva dbát na přesné určení okamžiku nabytí daného práva.

3.5 Správa cizího majetku

Ustanovení o správě cizího majetku jsou zařazena na konec úpravy věcných práv (§§ 1400–1474). Určení důvodu zařazení této úpravy právě do věcněprávní části není jednoduché. Pilík⁸⁴ instituty správy cizího majetku chápe jako „*součást obecného majetkového práva*“ a jejich zařazení chápe jako řešení dané systematikou právního předpisu. Pihera⁸⁵ v podstatě říká, že tato část zákona neupravuje konkrétní instituty (resp. zvláštní práva obligační ani věcná) a dovozuje, že se jedná o subsidiární pravidla majetkové správy určená jako doplněk k právním vztahům, ze kterých majetková správa vychází. Svejkovský⁸⁶ naopak dovozuje věcněprávní charakter s poukazem na systematiku úpravy (systematické zařazení o hlavy druhé upravující věcná práva) a egra omnes působící povinnost třetích osob nezasahovat a nerušit výkon práv naznačené triády subjektů (vlastník – beneficent – správce).

Práce si nečiní ambici dospět k jednoznačnému určení charakteru institutu správy, naopak je vhodné se zaměřit spíše prakticky na institut svěřenského fondu vzhledem k tomu, že se jedná o institut zcela nový. Jeho předobrazem je trust upravený common law, přičemž právě na úpravu svěřenských fondů (nebo „obdobných zařízení“) cílí § 73 ZMPS, poslední ustanovení hlavy VII o věcných právech v ZMPS.

⁸³ V podstatě tento princip říká, že jednání s obligačními účinky je nezávislé na jednání s věcněprávním (dispozičním) účinkem, jsou na sobě nezávislá. Sama obligační smlouvy tedy nemá za následek převod vlastnického práva, je třeba ještě kumulativně věcně právní dohody. Což nelze zaměňovat s výše uvedeným požadavkem tradice dle OZ64, protože § 929 německého občanského zákoníku přímo vyžaduje dohodu o převodu vlastnického práva (spolu s případným předáním). Podrobněji k tématu zde DAUBNER, Robert. Princip abstrakce a jeho souvislost s ochranou dobré víry v právu. *Právní rozhledy*, 1994, roč. 4, č. 6, s. 189.

⁸⁴ PILÍK, Václav. Pojetí a soustava věcných práv v občanském zákoníku. *Ad Notam*, 2016, roč. 22, s. 9–13

⁸⁵ PIHERA, Vlastimil. In SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 1152 – 1155 (§ 1400).

⁸⁶ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, MAREK, Radan. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2015. s. 29-73.

3.5.1 Svěřenský fond

Svěřenský fond je v platném občanském zákoníku upraven v §§ 1448–1474. Podstata institutu svěřenského fondu spočívá v převodu „*vlastnického práva zakladatele k vyčleněnému majetku ve prospěch autonomního vlastnictví svěřeneckého fondu*“⁸⁷, přičemž je nezbytné upozornit na to, že svěřenský fond není ani právnickou osobou ani věcí (byť prakticky platná úprava tenduje v praktických důsledcích k „subjektivizaci“ daného institutu, o tom dále). Do českého práva se tedy dostává „institut majetku bez vlastnictví“, v tom smyslu, že majetek začleněný do svěřeneckého fondu není ve vlastnictví nikoho z výše uvedené triády vlastník – beneficiant – správce a ani svěřenského fondu, vzhledem k tomu že nemá právní subjektivitu.⁸⁸ Právě v tomto konstruktu je asi jádro určité ostražitosti a nedůvěry k tomuto institutu ze strany kontinentálního právního myšlení, jistě ne v samé právně-ekonomické podstatě, kterou je svěření správy majetku třetí osobě⁸⁹.

Původ institutu svěřenského fondu je obvykle spojován s institutem „trustu“ spojeného se systémem common law. Je však faktem prvky takto pojatého svěřeneckví lze nalézt již v právu římském dědickém (tzv. fideikomissy), v původním chápání anglických trustů jako nástroje správy feudálního majetku a právu islámském.⁹⁰ Nynější chápání trustů v common law je samozřejmě širší, byť jednoduchá definice je velmi složitá. Podstatu (moderního) trustu lze popsat, jako vztah mezi vlastníkem (absolute owner) majetkové podstaty správy (trust fund), který vytváří smluvní vztah se správcem/držitelem (trustee), který spravuje vyčleněný majetek pro příjemce/obmyšleného (beneficiary)⁹¹, podstata je tedy s českým pojetím totožná. Common law však přistupuje k trustu jako k institutu založeném na neformálnosti, byť ani ta není bezbřehá, od 19. století jsou vyžadovány tzv. tři jistoty (záměru, majetku a objektu/příjemce). Nicméně stále zde není předepsaná forma, či postup vytvoření trustu (byť i zde lze doporučit prohlášení, ve kterém se záměr vyjeví výslovně)⁹². Určitým limitem české právní úpravy je faktické popření právě uvedené flexibility a neformálnosti trustů. Již v původní právní úpravě byl (a je) požadavek statutu svěřenského fondu ve formě notářského zápisu (§ 1453 OZ).

⁸⁷ PIHERA, Vlastimil. In SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. s. 1185–1191 (§ 1448).

⁸⁸ RABAN, Přemysl. Správa cizího majetku a svěřeneckého fondu. *Obchodní právo*. 2013, roč. 22, č. 3, s. 82–89.

⁸⁹ PIHERA, Vlastimil. Trust. Vybrané aspekty. *Obchodněprávní revue*. 2009, roč. 1, č. 7, s. 196.

⁹⁰ RABAN, Přemysl. Správa cizího majetku a svěřeneckého fondu. *Obchodní právo*. 2013, roč. 22, č. 3, s. 82–89.

⁹¹ I zde je tedy výše naznačený třístranný vztah. Podrobněji (i s přehledovým diagramem) zde: HUDSON, Alastair. *Understanding Equity & Trusts*. Cavendish, 2001. s. 14–16.

⁹² Tamtéž, str. 31–33.

K ještě větší restrikci původní úpravy došlo novelou provedenou zákonem č. 460/2016 Sb. Ve vztahu ke zkoumané problematice je nejvýznamnější změnou zavedení povinnosti zápisu svěřenských fondů do evidence vedené dle zákona 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících (srov. §§ 65a–65g). Novela rejstříkového zákona byla odůvodněna mimo jiné tím, že orgány veřejné moci „nemají ani představu o počtu vzniklých svěřenských fondů. Důsledkem nedostatku informací na straně orgánů vymáhajících právo je zvyšující se potenciál využití svěřenského fondu jako nástroje pro legalizaci výnosů z trestné činnosti.“ Takto pojatá novela dle Pihery⁹³ jen posiluje chápání fondů jako „ekvivalentu fundace“. Od účinnosti novely je totiž fond zřizován zápisem (tedy není-li zřízen závětí, pak je zápis deklaratorní) jako konstitutivní skutečností. Takováto úprava „nemá v Evropě a ani jinde ve světě obdoby“⁹⁴. Tuto část lze tedy uzavřít s tím, že zákonodárce zřejmě z opatrnosti, fakticky zahazuje šanci obohatit český právní řád o zcela jiné pojetí majetkové zprávy a to ani ne pět let od jeho zavedení. Což je o to smutnější, že doposud není znám případ vážného zneužití tohoto institutu k trestní činnosti.⁹⁵

Z úpravě ZMPS je problematika svěřenských fondů (a obdobných zařízení) řešena v § 73 a inspirací k této úpravě byla (dle důvodové zprávy) úprava v Haagské úmluvě o právu rozhodném pro trust a o jeho uznání z 1. 7. 1985 (s tím, že ČR však není smluvním státem úmluvy). Základním kolizním určovatelem je určení rozhodného práva zakladatelem (srov. odst. 1 citovaného ustanovení). Přičemž forma určení (volby) není předepsána, může být určeno právo libovolného státu, přičemž volba bude možná, pokud „určené právo fond upravuje nebo jinak lze ustanovení tohoto práva pro něj použít“, nicméně nelze příliš předpokládat volby práva států, které daný institut vůbec neupravují.⁹⁶

Odst. druhá citovaného ustanovení: „Není-li určeno právo podle odstavce 1 nebo nelze-li je použít, řídí se fond právem státu, s nímž nejužší souvisí.“ určuje obecný (subsidiární) hraniční určovatel, tj. nejužší souvislosti fondu s daným právem. V další části ustanovení je pak dán demonstrativní výčet rozhodných skutečností (místo, z něhož je fond spravován, místo, kde je převážně umístěn majetek fondu, atd.). Přičemž vzhledem

⁹³ PIHERA, Vlastimil. Krocení trustů. Svěřenské fondy v hledáčku první novely občanského zákoníku. *Obchodněprávní revue*. 2016, roč. 8, č. 5, s. 129–134.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ HORN, Kryštof. Svěřenský fond po změnách právní úpravy. *Ad Notam*. 2017, roč. 23, č. 2, s. 11–14.

⁹⁶ SVOBODA, Jiří. In BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. s. 376 – 383.

k inspiračnímu zdroji se dovozuje, že daná kritéria nutno chápat jako hierarchická.⁹⁷ Odst. třetí umožňuje oddělení částí fondu, tedy štěpení fondu.

Pro „fondy zřízení v zahraničí“ je rozhodný odst. čtvrtý, kde se říká, že: „*se uznává i v oblasti českého práva, vykazuje-li základní znaky požadované pro něj českým právem.*“ Problematická je až přílišná stručnost a simplicita daného vyjádření, hlavní otázka totiž je, jaké znaky to tedy jsou. Pihera připomíná, že otázky v Haagské úmluvě řešenou šesti články český zákonodárce „vyřešil“ jednou větou. Bříza⁹⁸ tyto znaky spatřuje ve znacích typických pro fond (trust) jako takový a pak znaky a jednak o způsob ustanovení (vzniku) fondu (tedy smlouvu či pořízení pro případ smrti). Nelze tedy např. uznat trust zřízení jednostranným právním jednáním zakladatele. Nedostatek (kvalifikované písemné) formy notářského zápisu by problémem být neměl – pokud totiž ano, nebude v ČR uznán vůbec žádný zahraniční trust (srov. s výše uvedeným neformálním pojetím a chápáním). Bříza popisoval situaci před výše uvedeno novelou a došel k tomu, že faktické „uznání“ v podstatě nebude ani třeba (jen poukazuje úpravu § 1456, kde se v podstatě říká, že správce fondu figuruje jako vlastník, např. v katastru nemovitostí).

Problémem je však výše uvedená novela, sice se přímo nedotkla textace § 73, ale v příslušných ustanovení rejstříkového zákona stanovila, že do evidence svěřenských fondů se zapisují také „*svěřenské fondy nebo obdobná zařízení, která se řídí právem jiného státu, působící na území České republiky*“. Problematická je zejména otázka toho, co se rozumí oním „působením“ a také to, že daný požadavek je opět v celoevropském kontextu nevídaný⁹⁹ a jistě nepomůže k prohloubení evropské ekonomické spolupráce. Navíc Pihera¹⁰⁰ namítá též možný rozpor této úpravy s právem EU, k tomu argumentuje Rozsudkem mezinárodního soudního dvora Fred. Olsen and Others and Petter Olsen and Others v. Norsko. V něm se řešila problematika svěřenských fondů ve spojení s otázkou diferenciované daňové úpravy, která ve svém důsledku mohla vést k odrazování od ekonomické činnosti – přičemž výše zkoumaná povinnost zápisu může vést k témuž ve vztahu k zahraničním trustům.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ PIHERA, Vlastimil. Krocení trustů. Svěřenské fondy v hledáčku první novely občanského zákoníku. *Obchodněprávní revue*. 2016, roč. 8, č. 5, s. 129–134.

¹⁰⁰ Tamtéž.

4 Komparace s úpravou státu Louisiana

4.1 Obecně k právní úpravě v USA

Právní komparace je důležitá z hlediska poznání jiných právních institutů a systémů, v mezinárodním právu soukromém to platí o to více. Ke srovnání byla vybrána úprava mezinárodního práva soukromého jednoho ze států Spojených států amerických (USA) – stát Louisiana. Důvodem je specifické postavení Louisiany v systému právních řádů jednotlivých amerických států.

Známou skutečností je, že Spojené státy americké jsou federací, přičemž každý ze států federace má vlastní právní řád a tím i vlastní pravidla na řešení právních kolizí. Byť není pravdou, že by v USA neprobíhaly určité unifikační snahy. Lépe řečeno, nejedná se o unifikaci, jak ji chápeme např. v kontextu nařízení EU. Z hlediska amerického chápání problematiky sjednocování právního výkladu napříč federací se jeví jako vhodnější tzv. vzorové zákony. Tyto by pak měly být přijímány jednotlivými státy na dobrovolné bázi – zde ale také tyto snahy končí. Státy se dané praxi brání. Dochází tedy k tzv. spontánní kodifikaci, podstatou tohoto procesu je vytváření jakýchsi obecných zásad – je nutno zdůraznit, že tyto nejsou závazné. Stěžejní je v této problematice práce Amerického právního institutu („American Law Institute“), který vznikl v roce 1923 a od počátku je snahou všech příslušníků právnických profesí v institutu sdružených odstranit dvě „hlavní chyby v americkém právním systému“. Dle Institutu jsou jimi nejistota a složitost – tyto vedou pak „všeobecné nespokojenosti s justičním systémem“ („general dissatisfaction with the administration of justice“)¹⁰¹. Výsledkem práce Institutu byl také v pořadí již druhé vydání vzorového zákona – právních zásad („Restatement Second of Conflict of Laws“), který byl vydán v roce 1969 a nahradil dosavadní zákon z roku 1934.¹⁰²

Na celou problematiku kolizní úpravy je pohlíženo jinak než v naší úpravě, v kontinentálním pojetí se řeší soukromoprávní vztah s cizím prvkem, v americkém pojetí (conflict of laws) se řeší konflikt mezioblastní – otázka je, právo které oblasti státu se má použít pro vztahy, které mají mezioblastní přesah.¹⁰³ Podstatou není vydání kodifikovaných pravidel právní kolize, ale postup podle určitých doktrinárních přístupů, přičemž problémem

¹⁰¹ Podrobněji viz *Creation of the American Law Institute* [online], ali.org, 2018 [cit. 23. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.ali.org/about-ali/creation/> >.

¹⁰² HRADILOVÁ, Veronika. Kodifikace kolizního práva v USA: Restatement (Second) of Conflict of Laws. *Jurisprudence*. 2008, roč. 17, č. 1, s. 19-25.

¹⁰³ HRADILOVÁ, Veronika. Vývoj doktrín mezinárodního práva soukromého v USA. *Právník*. 2007, roč. 146, č. 8, s. 874-891.

je, že „převládá v USA pragmatický přístup k řešení konkrétních kolizních případů. Tento přístup zavání právním nihilismem, neboť účastníkům právních vztahů chybí jistota o jejich právech, která jsou závislá na volném posouzení soudu. Pragmatický přístup a jeho prosazování v praxi neodpovídá potřebě pomáhat úpravou mezinárodního práva soukromého mezinárodní spolupráci. Odmítáním spolupráce se vzdaluje představa společného postupu států v oblasti úpravy mezinárodního práva soukromého a unifikačních pokusů.“¹⁰⁴

V současnosti se uplatňuje deset hlavních doktrinárních přístupů. Tyto jsou velmi různorodé. Jedna skupina doktrín je ovlivněna nosnou teorií teritoriality, podle této skupiny teorií by stát měl aplikovat své právo (s výjimkou danou např. mezinárodní zdvořilostí). Další skupina teorií vychází z výběru práva dle určitých klíčů – tímto klíčem může být zájem stran a účel všech použitelných norem, zájem státu (resp. vlády), určení toho, zda použití cizího práva ohrozí zájmu státu soudu. Teorie lepšího (a nejlepšího) práva – zkoumá se zde možný dosažený výsledek aplikace té které normy pomocí předem daných kritérií. Teorie univerzální spravedlnosti tato stojí na teleologickém výkladu a klade obrovské nároky na schopnost soudce objektivního uchopení případu, prakticky tento přístup přináší nejistotu stranám sporu.¹⁰⁵ Jen dva státy USA mají pravidla conflict of laws kodifikované, těmito státy jsou již uvedena Louisiana a Oregon¹⁰⁶.

4.2 Právní úprava státu Louisiana

Území dnešní Louisiany bylo od počátku kolonizace spjato s Francií. Fakticky bylo toto území kolonizováno v roce 1682 ve jménu francouzského krále Ludvíka XIV. Dne 14. září 1712 byl vydán královský edikt, kterým byl jmenován držitelem francouzské kolonie bohatý obchodník Antoine Crozat, přičemž bylo určeno, že na území dané kolonie bude platit francouzské právo. Nejvyšší soudní pravomoc měla Nejvyšší rada zřízená královským ediktem ze dne 10. září 1716, která uplatňovala francouzské právo. Existence Rady trvala do roku 1764, kdy skončilo první období francouzské vlády v (dnešní) Louisianě. V tomto roce byl totiž završen proces předání této kolonie do španělské správy na základě tajné dohody mezi panovníkem Francie Ludvíkem XV. a jeho bratrancem králem Španělska. Avšak obyvatelstvo kolonie španělskou koloniální správu nikdy zcela nepřijalo. Toto (spíše skryté) nepřijetí a politická neobratnost španělských místodržících přispěly k tomu, že de facto stále přežíval respekt k francouzským institucím a právu. Nespokojenost postupně přerostla

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ K přehledu doktrín viz tamtéž.

¹⁰⁶ Oregon přijal v roce 2004 parciální kolizní úpravu závazkového práva. Viz tamtéž (poznámka č. 1).

v nepokoje tiše podporované francouzskou vládou. Postupný vývoj událostí dospěl k tomu, že Španělsko souhlasilo s návratem daného území zpět pod francouzskou vládu, na základě smlouvy ze dne 1. října 1800. Přibližně v dané době započala jednání o odkupu tohoto území ze strany americké vlády, která si byla vědoma strategické polohy na pobřeží Mexického zálivu. Nicméně tato jednání byla dlouhodobá, a proto se postupně rozvíjela reforma právního řádu kolonie. V roce 1803 bylo území kolonie na základě smlouvy převedeno pod správu Spojených států, o rok později se území rozdělilo na dvě části.¹⁰⁷

Formální převedení správy však ještě neznamenalo změnu v setrvačnosti procesu právního myšlení. Bylo nutno vytvořit občanský zákoník, který sjednotí dosavadní stav roztržičnosti (část území se řídila španělskými zákony, část francouzskými, prosazoval se americký vliv). Na jeho tvorbě se podíleli zejména Brown a Moreau Lislet. Francouzské právní myšlení do návrhu věcně zahrnul zejména Moreau Lislet, získal právní vzdělání právě ve Francii. Občanský zákoník připravovali asi dva roky, oficiálně byl vydán 31. března 1808. Tento zákon vycházel z code civil (jinak také Napoleonův občanský zákoník), otázka proč právě francouzský vzor a ne španělský, není plně jasná. Zřejmě považovali francouzskou kodifikaci za hodnou inspirace, nicméně je třeba zdůraznit, že Louisianský občanský zákoník přebíral mnoho pasáží také ze španělské úpravy – v žádném případě se nejednalo o repetici code civil.¹⁰⁸

Co se týče klasifikace právního řádu státu Louisiana nelze klasifikovat v rámci dichotomie systémů kontinentálního a common law. Dělicí linie je nejasná, lze se setkat s pojmem „smíšený systém“. Otázka která je v řešení již více než dvě století, se týká role precedentů v Louisianském právním řádu – vzhledem k tomu, že Louisiana je nazývána „ostrov civilního práva v obyčejovém moři“¹⁰⁹. Stojí zde proti sobě velké kodifikace vycházející z románské tradice a precedentní systém. Právní pozitivismus ze kterého vychází code civil je dán dobou jeho vzniku, snahou oslabit svévoli tehdejší soudní moci v předrevoluční Francii. Do Louisianského zákona ustanovení, které by výslovně zakazovalo chápat soudní precedent, jako zdroj práva přijato nebylo, to však samo o sobě neznamená, že by v Louisianě tím měl být přijat systém common law. Otázka precedence lze uzavřít s tvrzením, že síla soudní judikatury je přijímána via facti v rámci snahy o předvídatelnost

¹⁰⁷ LEVASSEUR, A, Alain. The Major Periods of Louisiana Legal History. *Louisiana State University Law Center LSU Law Digital Commons*. 1996, roč. 41, č. 4, s. 586–628.

¹⁰⁸ T. HOOD, John, Jr. The History and Development of the Louisiana Civil Code. *Louisiana Law Review*. 1958, roč. 19, č. 1, s. 18–33.

¹⁰⁹ MCGONIGLE, Ryan. THE ROLE OF PRECEDENTS IN MIXED JURISDICTIONS: A Comparative Analysis of Louisiana and the Philippines [online], ali.org, 2. července 2002 [cit. 23. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.ejcl.org/62/art62-1.html> >.

soudních rozhodnutí.¹¹⁰ Což je hlavní odlišení od systému common law, kde se konstantní řada soudních rozhodnutí stává soudně závazným pravidlem.¹¹¹

Lze tedy uzavřít, že byt' není možné chápat právní systém v Louisianě jako čistě kontinentální, může být zákon chápán jako základní pramen práva, tedy i občanský zákoník – jehož je kolizní úprava součástí.

4.3 Kolizní úprava státu Louisiana

Úprava kolizního práva byla do Louisianského občanského zákoníku (Louisiana Civil Code) zařazena od 1. ledna 1992 zákonem č. 923/1991.¹¹² Kolizní úprava je zde upravena v článku (art.) 3515¹¹³ a následujících. Daný článek se dělí na dvě části (věty). V první se stanoví, že „*Není-li v tomto zákoně řečeno jinak, řeší se případ s přesahem do jiného státu, podle práva podle toho státu, jehož zájmy by byly nepoužitím jeho práva nejvíce dotčeny*“. V návaznosti na to se v druhé části (větě) stanoví, že „*Stát [jehož právo má být užito] je určován vyhodnocením míry souvztažnosti relevantních zájmů všech zainteresovaných států za použití kritéria: 1) vztah toho kterého státu ke stranám a sporu, 2) politiky a zájmy vnitrostátních a mezinárodních systému, včetně legitimního očekávání stran a minimalizace nepříznivých následků pro strany sporu vyplývající úpravy toho kterého státu.*“ Je nutno podotknout, že pojmem „stát“ se zde rozumí jednak stát v rámci federace, a jednak jakýkoliv jiný stát s právním řádem (dle článku 3516).

Konkrétně úprava věcných práv je stanovena v čl. 3535 a 3536. Kde se stanoví, že:

- *Věcná práva k nemovitostem se řídí právem tohoto státu („Real rights in immovables situated in this state are governed by the law of this state.“).*

¹¹⁰ Podobné je chápání judikatury v kontextu českého práva, kde není pramenem práva, nicméně je nepominutelná faktická síla ustálené judikatury vysokých soudů, zejména v rámci právní argumentace. Tuto otázku rozvádí Melzer při rozboru otázky subsidiární závaznosti judikatury. Podrobněji viz MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck. s. 19–31.

¹¹¹ MCGONINGLE, Ryan. THE ROLE OF PRECEDENTS IN MIXED JURISDICTIONS: A Comparative Analysis of Louisiana and the Philippines [online], ali.org, 2. července 2002 [cit. 23. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.ejcl.org/62/art62-1.html> >.

¹¹² HRADILOVÁ, Veronika. Vývoj doktrín mezinárodního práva soukromého v USA. *Právník*. 2007, roč. 146, č. 8, s. 874–891.

¹¹³ „Art. 3515. *Determination of the applicable law; general and residual rule*
Except as otherwise provided in this Book, an issue in a case having contacts with other states is governed by the law of the state whose policies would be most seriously impaired if its law were not applied to that issue.
That state is determined by evaluating the strength and pertinence of the relevant policies of all involved states in the light of: (1) the relationship of each state to the parties and the dispute; and (2) the policies and needs of the interstate and international systems, including the policies of upholding the justified expectations of parties and of minimizing the adverse consequences that might follow from subjecting a party to the law of more than one state.“

- *Věcná práva k nemovitostem situovaným v jiném státě se řídí právem, které se užíje dle úpravy daného státu („Real rights in immovables situated in another state are governed by the law that would be applied by the courts of that state.“).*
- *To, zda je věc nemovitá, se určuje dle práva státu, kde se věc nachází („Whether a thing is an immovable is determined according to the substantive law of the state in which the thing is situated.“).*
- *Věcná práva k věcem movitým se řídí dle práva státu, kde se věc nacházela ve chvíli získání [vzniku] práva („Real rights in corporeal movables are governed by the law of the state in which the movable was situated at the time the right was acquired.“).*
- *Pokud je věc přemístěna po určení práva postupem z věty první [odrážka výše] se věcné právo řídí právem státu, kam byla věc přemístěna pokud, 1) daný institut [určený na počátku] není v dalším státě upraven, 2) držitel o přemístění věděl nebo vědět měl, 3) je třeba chránit práva třetích stran učiněná v dobré víře ve stav, který byl dán dle práva daného státu. („Nevertheless, after the removal of a movable to this state, a real right acquired while the movable was situated in another state is subject to the law of this state if: (1) the right is incompatible with the law of this state; or (2) the holder of the right knew or should have known of the removal to this state; or (3) justice and equity so dictate in order to protect third parties who, in good faith, have dealt with the thing after its removal to this state.“).*

Z hlediska věcí nemovitých je zde respektováno hledisko umístění věci (tedy *lex rei sitae*), což zcela odpovídá také naší kolizní úpravě. Zajímavé je, že je upraveno také kvalifikační pravidlo (ne)movité věci, zcela stejně jako v naší úpravě. Avšak *ratio* takové úpravy se kvalitativně liší. U nás to lze chápat jako zlepšení úpravy, posílení právní jistoty, v úpravě Louisiany je to esenciální nutnost, zejména z hlediska věcí umístěných na jejím území. A to vzhledem k tomu, že rozdílnost právních systémů v podstatě všech států kolem (srov. větu výše charakterizující tento stát jako ostrov) by vedla k velkým komplikacím z hlediska předvídatelnosti soudních rozhodnutí. Hraniční určovatel *lex rei sitae* je použit také pro určení vzniku daného věcného práva, přičemž časově je fixován na vznik tohoto práva. Poslední pravidlo je *lex specialis* k pravidlu obecnému, stanoví situace, kdy se užíje práva místa, kam byla věc přemístěna za použití tří výše uvedených kritérií.

V obecných ustanovených (srov. články 3515an) je reagováno na výše uvedené teorie a je podpůrně určeno, které doktrinální kritéria se použijí. Z hlediska vymezených teorií je zde v podstatě kodifikována metoda výběru mezi výsledky („principles of preference“) ve spojení s metodou analýzy vládního zájmu („governmental interest analysis“).

Pokud jde o celkové srovnání, je třeba vyjít z toho, že v Louisianě není kontinentální úprava v plném slova smyslu, precedenty zde mají větší váhu než v kontinentálním systému. Dále je situace specifická tím, že Louisiana je v podstatě osamocena v rámci úpravy celé federace, musí tedy i v textu zákona reagovat na úpravu v okolních státech – tedy reagovat na výše nastíněná doktrinální řešení. Z hlediska věcných práv se úprava velmi podobá úpravě české. Určující je hraniční určovatel umístění věci. S tím, že kvalifikace věci je prováděna také dle tohoto určovatele, což je zde projevem pragmatického přístupu.

Závěr

Závěrem je možné celou práci zhodnotit, nejdříve vzhledem k vytyčené hypotéze a výzkumným otázkám. Hlavní hypotéza v podstatě říkala, že rekodifikace v zásadě přispěla ke zlepšení právní úpravy s jistými výjimkami. Hlavní výzkumná otázka se tedy ptala na impakt rekodifikace občanského práva do úpravy v zákoně o mezinárodním právu soukromém. Úvodní zkoumání vedlo k tomu, že české mezinárodní právo soukromé lze označit za svébytný obor práva a zákon o mezinárodním právu soukromém za tradiční a kvalitní součást právního řádu (téže o zařazení úpravy do velké kodifikace občanského zákoníku lze označit za překonané). Struktura daného zákona doznala změn zejména v propojení kolizní a procesní části, dále byly do zákona zařazeny oblasti dosud upravené v jiných zákonech, celkově lze nynější strukturu zákona označit za přehlednější z hlediska adresátů daných právních norem.

Otázka úlohy práva EU v oblasti českého mezinárodního práva soukromého vedla v průběhu rekodifikace až k úvahám o odůvodněnosti samostatné národní úpravy. Daná otázka jistě není bez významu, je třeba přiznat, že značná část zákonné úpravy je spíše podpůrná, nicméně opravdu jen část. Dále je třeba také zdůraznit historii a národní tradici dané právní regulace v rámci evropského právního myšlení. V neposlední řadě také platí, že důvodem k odmítnutí redukce české právní úpravy je absence úpravy věcných práv v celoevropském kontextu. Další část práce hledala odpověď právě na naznačenou otázku evropské úpravy věcných práv. Krátkým exkurzem do vývoje samotného pojmu věcných práv bylo možné seznat, že vývoj byl složitý, s velkým ovlivněním jednotlivými národními právními tradicemi. Z toho plyne složitě hledání shody na charakteru jednotlivých institutů věcných práv. Dokonce ani jejich uzavřený výčet (z pohledu českého práva samozřejmost) není celoevropskou skutečností (třeba ve Francii je tato otázka sporná). Proto se v dohledné budoucnosti nedá předpokládat úplná evropská kodifikace věcných práv. Pokud už k nějaké formě kodifikace dojde, bude dílčí a diktovaná spíše potřebami velkého businessu, než snahou vytvořit určitý právní odkaz.

Nejširší otázka se týkala impaktu rekodifikace občanského práva do úpravy zákona o mezinárodním právu soukromém. Nejdříve je třeba říci, že koncepce úpravy věcných práv v zákoně a mezinárodním právu soukromém se nezměnila (s výjimkou směny systematiky procesní úpravy). Systematicky je největší změnou zařazení úpravy institutů správy cizího majetku, která je v českém právním řádu zcela nová. Vzhledem k otázce tohoto institutu lze říci, že úprava v samotném zákoně je v podstatě dostačující. Problémem je popření podstaty daného institutu obecně (a ne jen v souvislosti s mezinárodní úpravou) a úprava ležící mimo

občanské právo (čímž se má na mysli úprava v rejstříkovém zákoně). Další novinkou je zařazení kvalifikačního hlediska (ne)movité věci. Tato změna nesouvisí se změnou občanského práva, toto je zde aplikováno. Tato změna je ukázkou pozitivní změny vedoucí k větší jistotě adresátů právních norem. Obecně lze říci, že prvky, které jsou přelomové v rámci úpravy občanského zákoníku (chápání věci, spojení pozemku a stavby, atd.) se v zákoně o mezinárodním právu soukromém neprojevily. Respektive neprojevily se v legislativním znění, nicméně se projeví v rámci jeho výkladu.

Poslední ze zkoumaných otázek se týkala komparace s úpravou jednoho ze států USA. Základním východiskem bylo samotné uchopení tamějšího právního systému postaveného na jednotlivých doktrinnálních přístupech a precedentech. Důvodem komparace právní úpravy právě daného státu bylo to, že se americkému systému vymyká, zachoval s totiž určité kontinentální prvky (hovoří se o smíšeném systému) vzhledem ke své historii. Z toho plyne odlišnost tamější právní úpravy, která se projevuje v nutnosti reagovat na okolní zcela jinak postavené právní systémy. Na druhou stranu samotná úprava věcných práv (řekněme s „cizím prvkem“) se až tak výrazně neliší, byť některé odlišnosti mají jiné ratio, což je u nás zlepšení právní úpravy, je ve zkoumaném státě esenciální nutnost jeho fungování.

Pokud jde o zhodnocení přínosu této práce, lze přínos spatřovat ve více aspektech. Jedním z nich je propojení rekonstruované úpravy v občanském zákoníku s úpravou mezinárodního práva soukromého. Dále může přínos spočívat i v nastolení otázky úlohy práva EU v mezinárodním právu soukromém zejména s ohledem na věcná práva. V neposlední řadě lze jako zajímavé označit porovnání české právní úpravy s úpravou vycházející z velmi odlišného historického i filosofického vývoje.

Zdroje

Monografie

DAJCZAK, Wojciech, GIARO, Tomasz, LONGCHAMPS DE BÉRIER, Franciszek. *Právo římské: základy soukromého práva*. Přeložil Petr DOSTALÍK. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2013. 423 s.

ELIÁŠ, Karel, PSUTKA, Jindřich. *Věcná břemena: (§ 151n - § 151r občanského zákoníku: podrobný komentář k jednotlivým ustanovením včetně vybrané judikatury a komentáře k právní úpravě této problematiky v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.)*. Praha: Linde Praha, 2012. 69 s.

HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše, RYŠAVÝ, Lukáš. *Mezinárodní právo soukromé: procesní otázky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 250 s.

HUDSON, Alastair. *Understanding Equity & Trusts*. Cavendish, 2001. 203 s.

JIRÁSEK, Jiří. *Ústavní základy organizace státu*. Praha: Leges, 2013. 368 s.

KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin, SKŘEJPEK, Michal. *Římské právo*. 2., dopl. a přeprac. vyd., (v nakl. C.H. Beck 1. vyd.). Praha: nakladatelství C.H. Beck, 1995. 386 s.

KRČMÁŘ, Jan. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. 1. vydání. Praha: Bursík a Kohout. 2006. 304 s.

KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. 430 s.

KUČERA, Zdeněk. *Vybrané otázky srovnávacího mezinárodního práva soukromého*. Praha: Karolinum, 1996. 110 s.

MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace*. V Praze: C.H. Beck, 2010. 276 s.

PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal. *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. V Praze: Nakladatelství Karolinum, 2009. 424 s.

PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. 304 s.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda, KYSELOVSKÁ, Tereza. *K některým vývojovým otázkám mezinárodního práva soukromého*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 250 s.

ŠTEFANKOVÁ, Natália, SUMKOVÁ, Mária. *Medzinárodné právo súkromné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 343 s.

URFUS, Valentin. *Historické základy novodobého práva soukromého: římskoprávní dědictví a soukromé právo kontinentální Evropy*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2001. 131 s.

Příspěvky ve sborníku

PAUKNEROVÁ, Monika. Proměny mezinárodního práva soukromého. In PAUKNEROVÁ, Monika, TOMÁŠEK, Michal (ed.). *Nové jevy v právu na počátku 21. století*. V Praze: Nakladatelství Karolinum, 2009. 424 s.

Komentáře

BŘÍZA, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. 745 s.

HULMÁK, Milan. *Občanský zákoník VI: závazkové právo : zvláštní část (§ 2055-3014): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2014. 2046 s.

LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník I: obecná část (§ 1-654): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2014. 2380 s.

MELZER, Filip, TÉGL, Petr. *Občanský zákoník: velký komentář*. Praha: Leges, 2014. 1234 s.

PAUKNEROVÁ, Monika, ROZEHNALOVÁ, Naděžda, ZAVADILOVÁ, Marta. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 853 s.

SPÁČIL, Jiří. *Občanský zákoník III: věcná práva (§ 976–1474): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2013. 1260 s.

ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. 1373 s.

Odborné časopisy

BŘÍZA, Petr. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém. *Bulletin advokacie*, 2014, roč. 13, č. 7–8, s. 38–42.

ELIÁŠ, Karel. K rekodifikaci našeho soukromého práva. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 8, s. 327–334.

ELIÁŠ, Karel. Právo stavby. *Obchodněprávní revue*. 2012, roč. 4, č. 10, 273–283.

ELIÁŠ, Karel. Věc jako pojem soukromého práva. *Právní rozhledy*. 2007, roč. 15, č. 4, s. 119–126.

HORÁK, Ondřej, DOSTALÍK, Petr. Věc v právním smyslu v novém občanském zákoníku z právněhistorické perspektivy. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 14–21.

HORN, Kryštof. Svěřenský fond po změnách právní úpravy. *Ad Notam*. 2017, roč. 23, č. 2, s. 11–14.

HRADILOVÁ, Veronika. Kodifikace kolizního práva v USA: Restatement (Second) of Conflict of Laws. *Jurisprudence*. 2008, roč. 17, č. 1, s. 19–25.

HRADILOVÁ, Veronika. Vývoj doktrín mezinárodního práva soukromého v USA. *Právník*. 2007, roč. 146, č. 8, s. 874–891.

KLEIN, Šimon. Zvíře není věc, aneb co přináší § 494 NOZ?. *Ad Notam*. 2013, roč. 19, č. 5, s. 17–18.

KNAPP, Viktor. O převodu vlastnictví smlouvou. *Ad Notam*, 1995, č. 3, s. 49.

KUČERA, Zdeněk. Nad mezinárodním právem soukromým a procesním. *Právní rozhledy*, 2000, roč. 8, č. 10, s. 458–461.

LEVASSEUR, A, Alain. The Major Periods of Louisiana Legal History. *Louisiana State University Law Center LSU Law Digital Commons*. 1996, roč. 41, č. 4, s. 586–628.

- MELZER, Filip, TĚGL, Petr. Superedifikáty a nový občanský zákoník. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 22, č. 4, s. 132–140.
- PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav, Za profesorem Zdeňkem Kučerou (17. 6. 1928–23. 12. 2016). *Právní rozhledy*, 2017, roč. 25, č. 3, s. 114–120.
- PAUKNEROVÁ, Monika. Prostor pro uvážení v českém mezinárodním právu soukromém: ohlédnutí se za mezinárodním právem soukromým k výročí Antonína Hobzy. *Právník*, 2016, roč. 155, č. 1, s. 12–28.
- PETR, Pavel. Právo stavby. *Právník*. 2014, roč. 153, č. 10, s. 891–898.
- PETR, Pavel. Stará (ne)známá superficiální zásada, *Právní rozhledy*. 2012, roč. 20, č. 10, s. 370–374.
- PETR, Pavel. Superficies solo (non) cedit aneb Nad Tatrou sa blýska, *Právní rozhledy*. 2016, roč. 24, č. 21, s. 748–753.
- PIHERA, Vlastimil. Krocení trustů. Svěřenské fondy v hledáčku první novely občanského zákoníku. *Obchodněprávní revue*. 2016, roč. 8, č. 5, s. 129–134.
- PIHERA, Vlastimil. Trust. Vybrané aspekty. *Obchodněprávní revue*. 2009, roč. 1, č. 7, s. 196.
- PILÍK, Václav. Pojetí a soustava věcných práv v občanském zákoníku. *Ad Notam*, 2016, roč. 22, s. 9–13.
- POLÁČEK, Bohumil. Kolizní úprava věcných práv. *Ad Notam*, 2014, roč. 20, s. 3–10.
- RABAN, Přemysl. Konosamenty. *Právní rozhledy*, 2003, roč. 11, s. 450–456.
- RABAN, Přemysl. Správa cizího majetku a svěřeneckého fondu. *Obchodní právo*. 2013, roč. 22, č. 3, s. 82–89.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Návrh zákona o mezinárodním právu soukromém – dopady do obchodní oblasti. *Obchodněprávní revue*. 2011. roč. 3, č. 10, s. 290–294.
- ŠIMKA, Karel. Mobilní konflikty a jejich řešení v mezinárodním právu soukromém ČR, SRN, Rakouska a Švýcarska. *Právní rozhledy*. 2000, roč. 8, č. 12, s. 545–550.

T. HOOD, John, Jr. The History and Development of the Louisiana Civil Code. *Louisiana Law Review*. 1958, roč. 19, č. 1, s. 18–33.

TÉGL, Petr. Jsou rozdíly v úpravách majetkových (věcných) práv národních právních řádů překážkou pro vnitřní trh Evropské unie?. *Právník*, 2011, roč. 150, č. 10, s. 1014–1024.

TÉGL, Petr. Stručný nástin úpravy věcných práv v návrhu nového občanského zákoníku, 1. část – obecné výklady, veřejné seznamy, držba, vlastnické právo. *Obchodní právo*, 2012, roč. 21, č. 3, s. 82–91.

TÉGL, Petr. Stručný nástin úpravy věcných práv v návrhu nového občanského zákoníku, 2. část – věcná práva k věci cizí. *Obchodní právo*, 2012, roč. 21, č. 4, s. 122–131.

TÉGL, Petr. Úplatnost nabytí věcného práva jako podmínka fungování materiální publicity veřejných seznamů v novém občanském zákoníku. *Právní rozhledy*. 2013. roč. 21, č. 1, s. 28–34.

Právní předpisy

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů (a důvodová zpráva k zákonu).

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona 428/2011 Sb.

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (a důvodová zpráva k zákonu).

Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění zákona 396/2012 Sb.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., obecný zákoník občanský.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel Ia).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 193/1996 Sb., o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů o námořní přepravě zboží.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení.

Smlouva o založení Evropského společenství (ES)

Smlouva o fungování EU

Judikáty

Usnesení Nejvyššího soudu, ze dne: 26. února 1996, sp. z. 3 Cdon 1209/96.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 9. července 2014 ve spojených věcech E3/13 a E-20/13: Fred. Olsen a další a Petter Olsen a další a Norský stát.

Internetové stránky

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2010 – 2013, stenoprotokol 19. schůze [online], 8. června 2011 [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na:
< <http://www.psp.cz/eknih/2010ps/stenprot/019schuz/s019050.htm#r6> >.

Stručná historie pozemkových evidencí [online], 2017 [cit. 7. dubna 2018]. Dostupné na:
< <https://www.cuzk.cz/Katastr-nemovitosti/O-katastru-nemovitosti/Historie-pozemkovych-evidenci.aspx> >.

Creation of the American Law Institute [online], ali.org, 2018 [cit. 23. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.ali.org/about-ali/creation/> >

McGONINGLE, Ryan. THE ROLE OF PRECEDENTS IN MIXED JURISDICTIONS: A Comparative Analysis of Louisiana and the Philippines [online], ali.org, 2. července 2002 [cit. 23. dubna 2018]. Dostupné na: < <https://www.ejcl.org/62/art62-1.html> >

Abstrakt / Abstract

V jazyce českém: diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol. Zabývá se českým mezinárodním právem soukromým. Definuje mezinárodní právo soukromé jako samostatný obor práva a popisuje systematiku tohoto oboru. Práce zkoumá spojení českého mezinárodního práva soukromého a práva EU. Základní otázka se týká vztahu evropských nařízeních a českého zákona. Je zkoumána možnost evropské úpravy věcných práv. Třetí kapitola je zaměřena na srovnání předešlé a platné úpravy občanského práva (věcných práv). Otázka impaktu daných změn do zákona o mezinárodním právu soukromém. Poslední kapitola je zaměřena na právní komparaci. Česká zákonná úprava na straně jedné a právní úprava státu Louisiana na straně druhé.

V jazyce anglickém / In English language: The thesis is divided into four chapters. The thesis deals with Czech private international law. The private international law is defined as an independent law discipline and the systematics of this discipline is described. The thesis deals with the relationship between Czech private international law (in particular real rights) and EU law. The possibility of European real rights law. The third chapter deals with a comparison of the actual and historical Civil Code (real rights law). Question of impact differences into the governing private international law. The last chapter deals with legal comparison. This chapter compares Czech private international law and the law system of the State of Louisiana.

Klíčová slova / Keywords

Český jazyk	Anglický jazyk / English language
Angloamerické právo	Common law
Anglosaská doktrína	Anglo-Saxon law doctrine
Evropské právo	EU law
Kontinentální právo	Civilian law
Louisiana	State of Louisiana
Mezinárodní právo soukromé	Private international law (Conflict of laws)
Občanský zákoník	The Civil Code
Svěřenský fond	Trust
Věcná práva	Real rights
Vlastnictví, držba	Possession